

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

CENTRUM BIOLOGIE, GEOVĚD A ENVIGOGIKY

**VÝVOJ VESNICE PODRAŽNICE OD 19. STOLETÍ DO
SOUČASNOSTI**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Lenka Váchalová

Geografie se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: Doc. RNDr. Marie Novotná, CSc.

Plzeň, 2015

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením Doc. RNDr. Marie Novotné CSc. za použití literatury a zdrojů informací uvedených v seznamu na konci práce.

V Plzni dne 30. června 2015

.....
vlastnoruční podpis

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí bakalářské práce paní doc. RNDr. Marii Novotné, CSc. za odbornou pomoc a rady při vypracovávání této práce. Dále bych chtěla poděkovat pracovníkům Státního okresního archivu Domažlice se sídlem v Horšovském Týně za jejich ochotu a vřelý přístup při poskytování dat potřebných pro vypracování této práce. A samozřejmě velký dík patří především mé rodině, která mě po celou dobu studia podporovala.

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta pedagogická
Akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lenka VÁCHALOVÁ**
Osobní číslo: **P14B0101P**
Studijní program: **B1001 Přírodovědná studia**
Studijní obor: **Geografie se zaměřením na vzdělávání**
Název tématu: **Vývoj vesnice Podražnice od 19. století do současnosti**
Zadávající katedra: **Centrum biologie, geověd a envigogiky**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Seznámení s tematikou, vytvoření konceptu práce.
2. Stanovení cílů práce a možných hypotéz.
3. Rozbor literatury.
4. Stanovení metodiky práce.
5. Utřídění a zpracování získaných dat.
6. Stanovení výsledků práce, potvrzení či vyvrácení hypotéz, vyslovení závěrů.
7. Průběžné konzultace s vedoucí práce a dalšími navrženými odborníky.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: 40 stran textu vč. literatury

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

Kubeš, J. et al. Problémy stabilizace venkovského osídlení. České Budějovice: Pedagogická fakulta, Jihočeská univerzita, 2000. 163 s.

Láznička, Z. Typy venkovského osídlení v Československu. Brno: ČSAV, 1956. 112 s.

Majerová, V. et al. Český venkov 2006. Sociální mobilita a kvalita života venkovské populace. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2007. 165 s.

Petráň, Josef. Dějiny českého venkova v příběhu Ouběnic. Vyd. 1. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2011. 990 s. Česká historie; sv. 26.

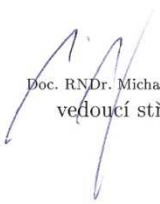
Vedoucí bakalářské práce: Doc. RNDr. Marie Novotná, CSc.
Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: 10. listopadu 2014

Termín odevzdání bakalářské práce: 30. června 2015

Doc. PaedDr. Jana Coufalová, CSc.
děkanka

Doc. RNDr. Michal Mergl, CSc.
vedoucí střediska

V Plzni dne 10. prosince 2014

Obsah

Úvod	7
Cíle práce	7
1. Rozbor literatury	8
2. Geografická charakteristika sídla	20
2.1 Geografická poloha a základní informace	20
2.2 Geologická stavba	21
2.3 Klimatické poměry	22
2.4 Půdní poměry	23
3. Metodika	25
4. Socioekonomická analýza sídla Podražnice	27
4.1 Vývoj počtu obyvatel	27
4.1.1 Analýza sčítání obyvatelstva v roce 1921	28
4.1.2 Analýza sčítání obyvatelstva v roce 1970	31
4.1.3 Analýza sčítání obyvatelstva v roce 1991	34
4.1.4 Analýza sčítání obyvatelstva v roce 2011	36
5. Analýza sídelní struktury Podražnice	40
5.1 Vývoj počtu domů	40
5.2 Vývoj sídelní struktury	40
6. Výsledky	44
7. Diskuse	47
8. Závěr	49
9. Použité zdroje	52
9.1 Literatura	52
9.2 Elektronické zdroje	54
9.3 Databáze	55
Seznam obrázků	57
Seznam tabulek	57
Seznam příloh	57

Úvod

Podražnice je malá vesnice nacházející se v jihozápadní části Plzeňského kraje, konkrétně v okrese Domažlice. Vesnice spadá pod správu obce Horšovský Týn, od kterého je vzdálena severovýchodním směrem asi čtyři kilometry po silniční komunikaci.

Sídlo bylo součástí Sudet a do konce druhé světové války zde převládalo obyvatelstvo německé národnosti. Zlom ve vývoji obyvatelstva nastal až po poválečném odsunu Němců, kdy došlo k výraznému poklesu počtu obyvatel. Po této události byla vesnice osídlena českým obyvatelstvem. Vlivem společenských a politických změn v druhé polovině 20. století došlo ke změně venkovské společnosti z hlediska věkové struktury obyvatelstva a podílu obyvatel pracujících v jednotlivých ekonomických sektorech.

Tato vesnice může být vhodným místem k bydlení, co se týče klidného prostředí a značné izolovanosti od okolních větších měst. Na druhou stranu nevýhodu představuje chybějící základní občanská vybavenost. Z tohoto důvodu potenciální obyvatelé musí počítat s každodenní dojížděnkou do zaměstnání a za službami. Za posledních pár desítek let se sídlo stalo místem pro rekreaci několika chatařů a chalupářů. V sídle dochází k rekonstrukci stávajících objektů, což má obrovský pozitivní význam z důvodu zachování venkovského sídla jako takového.

Cíle práce

Hlavním cílem této práce je celkové zhodnocení vývoje obyvatelstva od 19. století do současnosti. Náplní druhého cíle je zhodnocení toho, jak se vyvíjela struktura obyvatelstva v sídle od počátku 20. století po současnost na základě výsledků vypracovaných analýz z vybraných sčítání zahrnující strukturu obyvatelstva podle pohlaví, národnosti, věkové struktury a ekonomické aktivity.

Důležitým cílem je také zhodnocení vývoje sídelní struktury sídla od 19. století do současnosti za pomoci prostorové analýzy GIS.

1. Rozbor literatury

Při zpracovávání této práce bylo použito mnoho publikací autorů zabývajících se podobnou problematikou vývoje sídel a charakteru českého osídlení ve 20. století.

Podle Majerové (2005) vznikaly vesnice na místech, kde byla půda vhodná na obdělávání. Došlo k postupnému rozvoji, kdy se zemědělské usedlosti (statky atd.) rozrůstaly o další malé usedlosti – chalupy s řemeslnou výrobou nebo menším hospodářstvím, jejichž obyvatelé byli nazýváni chalupníci nebo domkáři. To dalo vzniku samotnému tvaru vesnice i systému ulic. Na základě tvaru vesnice rozdělují geografové typy vesnic např. na návesní, řadové atd.

Venkovský prostor je složen ze dvou dílčích prostorů a to geografického a sociálního vyznačující se především zemědělstvím a zemědělskými aktivitami, které jsou spjaty s přírodou a jsou typické pro tento prostor, jak uvádí Majerová (2007). Tím se venkovský prostor liší od městského, kde je činnost spojena s především s průmyslem a nezemědělskými aktivitami. Dalším rozdílem je kontakt člověka s přírodou na venkově a značná izolovanost od ní ve městě. Způsob života na venkově je odlišný od toho městského, kdy na venkově lze pozorovat méně hustou síť kontaktů, které jsou především osobní a dlouhodobé. Naopak ve městě je tato síť četnější s mnohem širší sférou kontaktů neosobních a krátkodobých. Majerová také popisuje, že venkov a město byly chápány jako dva protiklady a to až do 70. let 20. století, co se týče jejich odlišných společenských prostorů a typů společenských organizací v prostoru.

Majerová (2005) uvádí, že rozdíl mezi městem a vesnicí je dán především rozdílnou urbanistickou strukturou sídla, stavebními prvky (náměstí, kašna atd.) ale i samotných domů jako je jejich vzhled, uspořádání, výzdoba ale i materiály, ze kterých jsou vybudovány.

Slepíčka (1981) odlišuje venkov od města na základě dřívějšího způsobu sídelní zástavby. Ve městě zaujímaly značný podíl budovy vícepodlažní a hustota obyvatelstva na 1 ha byla podstatně vyšší než hustota obyvatelstva na venkově. Pro město je typická průmyslová výroba, jeho vybavenost, vyznačuje se také centrem obchodu. Naopak venkov se vyznačoval zemědělstvím, na kterém byla venkovská společnost závislá, rozvolněnou zástavbou převážně s nízkopodlažními zemědělskými usedlostmi a nízkou hustotou

osídlení. Uvádí, že dnes již není snadné rozlišit město a venkov. Došlo ke snížení obyvatelstva pracujícího v zemědělství a tím i závislost na něm.

Mezi venkovská sídla jako územně oddělené jednotky se podle Slepíčky (1981) řadí také samoty, osady i vesnice.

Vymezení venkova

Z hlediska širší obsažnosti užívá Majerová a kol. (2007) pro venkov latinský pojem rural, jehož opozitem je urban neboli město.

Majerová (2005) a Trnková, Trnka (2002) se shodují, že existuje mnoho různých pohledů, jak lze na venkov nahlížet. Proto ho nelze popsat jedinou definicí.

Binek (2007), Korčák (1929, in Kubeš 2000), Maříková (2004), Perlín (1998) a Trnková, Trnka (2002) vymezují venkovská sídla na základě počtu obyvatel jako sídla mající méně než 2000 obyvatel. Tato hranice je podle Perlína (1998) stanovena s ohledem pro typický sídelní charakter českých vesnic. Perlín (1998) uvádí, že jsou u nás i taková sídla, která mají více než 2000 obyvatel a stále jsou to sídla venkovská nebo sídla považována za malá města mající méně než 2000 obyvatel, ale jejich sídelní struktura a architektonika domů odpovídá spíše charakteru města. Binek (2007) a Maříková (2004) používají termín „malá obec“ s počtem obyvatel nižším než 500.

Trnková, Trnka (2002) uvádí, že v České republice je používán následující ukazatel definující venkov, který je využíván EUROSTATem (Statistický úřad EU) a OECD (Organization for Economics Cooperation and Development). Tímto ukazatelem pro vymezení venkova je hustota obyvatel na km². OECD používá pro vymezení venkovské obce hustotu osídlení nižší než 150 obyvatel na km². EUROSTAT užívá vymezení pro venkovské obce hustotu osídlení do 100 obyvatel na km². V České republice je přibližně 5000 obcí splňující toto vymezení.

Na regionální úrovni je pro venkovské oblasti používán také podíl žijícího obyvatelstva v obcích, kde hustota osídlení je menší než 100 obyvatel na km². Trnková, Trnka (2002, s. 10) uvádí rozdělení venkovského prostoru na regionální úrovni na základě „*typologie venkovského prostoru podle metodiky OECD*“

- Výrazně venkovský region – region, ve kterém více než 50 % jeho obyvatelstva žije ve venkovských obcích, kde je hustota osídlení nižší než 100 obyvatel na km²
- Převážně venkovský region – region, ve kterém 15 – 50 % jeho obyvatelstva žije ve venkovských obcích, kde je hustota osídlení nižší než 100 obyvatel na km²
- Výrazně městský region – region, ve kterém méně než 15 % jeho obyvatelstva žije ve venkovských obcích, kde je hustota osídlení nižší než 100 obyvatel na km².

Z hlediska specifičnosti české sídelní struktury používá Perlín (2009 [online]) pro vymezení typů venkovských prostorů „jednotky správních obvodů pověřených obecních úřadů (POU) nebo správních obvodů úřadů obcí s rozšířenou působností (ORP).“ Pro vymezení používá hustotu zalidnění 100 obyvatel na km² (podle OECD).

Perlín, Kučerová, Kučera, Marada (in Perlín, Hupková 2010) na základě svých zjištění vyvozují podstatné závěry o venkovském prostoru v Česku:

- Odlišným znakem venkova je jeho historický vývoj a vývojový potenciál.
- Venkov lze diferencovat na tři základní typy, a to venkov v Čechách, venkov na Moravě a metropolitní venkov.
- V mnoha znacích se venkovy shodují a díky nim se odlišují od městských oblastí.

Šašinka (2012) definuje sídlo jako útvar nacházející se v prostoru, který je vymezený na základě zastavěného území, kde převažují stavby především za účelem bydlení a stavby sloužící pro další účely. Sídlo bychom měli chápat spíše jako určitou krajinnou jednotku a obec jako pomyslnou společenskou jednotku.

Majerová (2005) charakterizuje venkov jako řídké osídlené území, v němž hlavní roli hraje zemědělství. Uvádí také další možné definice, například území, které je charakteristické malým počtem obyvatel a nízkou hustotou osídlení nebo jako prostor s typickou zástavbou. Vesnice je charakterizována jako sídelní jednotka nacházející se ve venkovské oblasti. Jedná se o specifické uskupení venkovských stavení, kde hlavní roli hraje zemědělství.

Binek (2007) označuje venkovský prostor jako venkov, což je území skládající se ze sídel a krajiny, která je mezi nimi. Za venkov považuje území venkovských obcí. Venkov jako trvale obydlenou část zemského povrchu nazývá rurální krajinou. Binek (2007) uvádí typologizaci venkovského prostoru na základě velikosti a dopravní polohy, sídelní struktury, historicko-sociálních kritérií a členění na základě vybavenosti obce.

Chromý, Jančák, Marada, Havlíček (2011) definují venkov v užším pojetí jako území vyznačující se nízkou hustotou osídlení a s převažujícím zemědělským nebo lesnickým hospodařením za účelem výroby plodin. V širším pojetí ho vymezují jako neměstský prostor.

Venkov lze z hlediska geografického vymezit na základě geografické polohy (např. ve vztahu k městu), podle funkce území nebo na základě měřítka. Další vymezení může být založeno na určitých vývojových procesech, které dané území ovlivnily a formovaly (privatizace atd.) (Chromý, Jančák, Marada, Havlíček 2011).

Podle Perlína (1998, s. 2) je venkov obecně definován jako prostor, zahrnující mimo jiné krajinu i venkovská sídla. Charakteristickými rysy venkova jsou „*menší intenzita sociálně ekonomických kontaktů, menší hustota vazeb mezi jednotlivými subjekty, které se ve venkovském prostoru pohybují. Venkov je kontinuálně vymezený prostor.*“ Perlín ukazuje možné vymezení venkovských sídel podle různých hledisek, například:

- Urbanistické, kde venkovské sídlo se vyznačuje především nízkopodlažní zástavbou s převažujícími rodinnými domy a nezcela vyvinutou uliční sítí s dominantní návší jako centrem společenského dění.
- Architektonické, kde ve venkovském sídle převažuje hlavně nízkopodlažní zástavba domů, které nemají vybudované přízemí za účelem provozování služeb. Tyto domy mají prostor, který dříve sloužil pro provozování hospodářství, dnes plní spíše funkci zabezpečující chod domu.
- Sociální, kde venkovské sídlo je charakteristické tím, že obyvatelé mezi sebou udržují kontakty a mají k sobě mnohem blíže.
- Ekonomické, kde rozhodující či dominantní činností obyvatel venkovského sídla je zemědělství.

Za další hlediska Perlín (1998) považuje například historické, administrativní nebo statistické. Statistické hledisko lze použít při hodnocení velkého souboru sídel.

Perlín, Kučerová, Kučera (2012) poukazují na to, že venkovský prostor v Česku nelze označit za homogenní, a proto rozlišují několik typů venkovského prostoru, který vhodně pojmenovávají, např.:

- Rozvojový venkov nacházející se v zázemí největších měst s typickým silným hospodářským a populačním růstem.
- Nerozvojový sousedský venkov vyplňující velkou část českého vnitrozemí zahrnující též slabé lokality při hranicích krajů. Tento venkovský prostor se vyznačuje rychle stárnoucím obyvatelstvem a vysokým podílem obyvatelstva staršího než 65 let.
- Moravské periferie vyskytující se zejména na historickém území Moravy a Slezska.
- Vybavený moravský venkov je dalším typem moravskoslezského venkova.
- Problémový rekreační venkov nacházející se v pohraničních oblastech, které byly osidlovány po 2. světové válce. Jedná se o oblast s vysokým podílem objektů druhého bydlení, největší mírou nezaměstnanosti a nízkým podílem obyvatelstva staršího než 65 let.
- Intenzivní rekreační oblasti charakteristické turisticko-rekreační funkcí a nízkým podílem trvale obydlených domů.
- Strukturálně postižený průmyslový venkov nacházející se na severu Čech s nejnižším potenciálem ekonomického, ekologického a sociálního rozvoje.
- Neprofilovaný venkov vyplňující zbylá území.

Perlín (1998, s. 16) vymezuje jednotlivé typy venkova „na základě historického vývoje venkovského prostoru i na základě aktuálních sociálně ekonomických ukazatelů:“

- Suburbánní zóna
- Venkov nacházející se v bohatých zemědělských oblastech
- Bohaté Sudety
- Chudé Sudety
- Vnitřní periferie
- Moravsko-slovenské pomezí

Maříková (2004) uvádí, že na území naší republiky se nachází vysoký počet venkovských obcí vyznačující se velmi malým počtem obyvatel. Za pomoci údajů ve své

studii dokládá, že na přírodních a historických podmínkách je závislá velmi rozmanitá sídelní struktura.

Perlín, Hupková (2010) používají pro vymezení venkova také ukazatel podílu ekonomicky aktivního obyvatelstva, které pracuje v zemědělství a lesnictví. Tímto přístupem lze vymezit významně venkovské a převážně venkovské regiony.

Slepička (1981) uvádí, že kritérium pro vymezení venkova se v jednotlivých zemích liší a postupem času se definice venkova mění. Je ovlivněno zejména rozdílem v hustotě osídlení, charakterem osídlení, struktuře zaměstnání obyvatel v jednotlivých zemích atd. Například v jedné zemi se pro vymezení venkova používalo i více definic. Jako příklad uvádí Slepička (1981) Spojené státy americké, kde byla v užším hledisku vymezována venkovská sídla s počtem obyvatel do 2000. V širším hledisku se v USA řadila k venkovu i sídla s obyvateli do 50000, protože venkovu poskytovala služby, což bylo jejich hlavní funkcí. Díky snazšímu mezinárodnímu srovnání byla používána zpravidla definice z užšího hlediska.

Slepička (1981) také uvádí, že existují i značné rozdíly ve venkovském osídlení v rámci jednoho státu i mezi sousedními státy. Nejvíce podobná struktura venkovského osídlení jako ve střední Evropě se zachovala v Dánsku do poloviny 18. století. Naopak v USA se nikdy nevyskytovaly vesnice evropského typu. Po mnohá staletí bylo zemědělství rozhodujícím sídlotvorným faktorem.

Slepička (1981) tvrdí, že vlivem industrializace došlo ve vyspělých zemích k výraznému poklesu podílu obyvatelstva pracujícího v zemědělství. Podle Jančáka, Pilečka (in Perlín, Hupková 2010) se u nás doba před rokem 1990 se vyznačovala vysokým podílem zaměstnaných obyvatel v primárním sektoru. Od 90. let dochází k postupnému snižování pracovníků v zemědělství. V současnosti tvoří hlavní zisk příjmů u venkovského obyvatelstva nezemědělské aktivity. Přesto má zemědělství výrazný vliv na sídelní strukturu i krajinu venkovského prostoru.

Slepička (1981) se zmiňuje o tzv. „boomu“ rekreačního využívání venkova obyvateli z měst, kteří věnují svůj volný čas aktivitám spojeným s krajinou a přírodou.

Mezi hlavní funkce venkova podle Adelhardta (in Glück, Magel a kol., 1992) patří funkce obytná, hospodářská a rekreační. Venkov je mimo jiné i prostorem kulturním,

přírodním a místem sociálních styků. Zemědělství a lesní hospodářství patří neodmyslitelně k venkovskému prostoru.

Podle Majerové (2005) dostává venkov rekreační funkci od první poloviny 20. století. V 60. letech dochází na venkově k rozvoji tzv. druhého bydlení. Lidé si pořizovali staré chalupy na venkově, které opravovali nebo stavěli nové, hlavně v blízkosti měst. Tímto způsobem došlo k záchraně historických domů, ale i k přínosu městských zvyklostí a životního stylu na venkov. Za poslední léta se venkov změnil. Zemědělství již není tak typickým znakem jako dříve, ale k venkovu i nadále patří. Obyvatelstvo z venkova většinou hledá zaměstnání v průmyslu či službách. Asi 80 % venkovského obyvatelstva za prací dojíždí. Vesnice měla vždy zajišťovat dostatečné množství potravin nejen svým obyvatelům ale i městskému lidu.

Druhému bydlení jako neodmyslitelné součásti našeho venkova se věnuje Fialová (in Perlín, Hupková 2010). Objekty individuální rekreace jsou dvojího typu, buď jako součást původního venkovského osídlení zahrnující domy opravené a udržované, které dřívějším obyvatelům sloužily jako trvalé bydlení nebo objekty vybudované se záměrem k rekreaci. Po osídlení pohraničí po 2. světové válce byly některé domy a sídla prázdné. Městské obyvatelstvo domy koupilo a postupně rekonstruovalo, čímž byly objekty zachovány. S rozvojem těžby a těžkého průmyslu odcházeli mladí lidé z venkova do měst. Naopak ti starší dožívali svůj život v poklidu na venkově, kam za nimi jejich potomci jezdili na víkendy a na prázdniny trávit svůj volný čas. Po smrti rodičů domy většinou zdědili a využívali je k rekreaci. Vrcholné období chataření představovala 60. a 70. léta minulého století.

Podle Perlína, Aulické (1993) nastala změna typické vesnické zástavby způsobená změnou venkovského životního stylu. Následkem toho bylo chátrání venkovských domů a dalších objektů charakteristických pro vesnici, jako byly kostel, škola, fara atd. Došlo k výstavbě nových bytových objektů s odlišnou architekturou bez ohledu na tradice a původní charakter zástavby daného venkovského sídla. Při rekonstrukci původních domů prvky historické a lidové kultury byly nahrazeny moderními prvky. Tradice spočívající v zemědělství na venkově je spojena se znaky zemědělské krajiny, jako jsou remízy, meze, polní cesty atd., s architekturou zemědělských usedlostí, ale zejména vztahem obyvatel k půdě, láskou a hrdostí k práci v zemědělství. Život na vesnici se vyznačuje propojením samotného bydlení se zemědělským hospodařením v rámci domu, s čímž už se při

současné výstavbě nepočítá. V České republice se vyskytují vesnice, pro které je typický vysoký podíl chat a chalup, a využívání přírody pro rekreaci.

Po 2. světové válce dochází ke složitým procesům a změnám ve venkovském prostoru vlivem průmyslu, jak popisuje Henkel (in Glück, Magel a kol. 1992). Jako první byla zasažena zemědělská sídla v těsné blízkosti měst, později došlo k ovlivnění i vzdálenějších vesnic. Tyto změny se odrazily zejména ve funkci vesnic, vnějším vzhledu ale i okolní krajině. Došlo k výstavbě, přestavbám zemědělských stavení, rozvoji dopravních komunikací a mnoha dalším změnám. Změnil se vzhled polností vlivem pozemkových úprav. Na polích převládá mechanizace a výroba orientovaná na masovou produkci.

Majerová (2007) uvádí, že se venkovský prostor postupně měnil a vyvíjel. Tomu přispěl rozvoj měst, který měl vliv na jeho okolí a dotkl se i vzdálenějších oblastí - venkova, kam přinášel větší míru neosobnosti a anonymity, pozměňuje venkovskou kulturu, jako jsou typické zvyky a tradice, ale i způsob života v souladu s přírodou a půdou.

Slepička (1981) popisuje vesnici jako relativně celistvé venkovské sídlo, které svou specifickou zástavbou, funkčním využitím staveb, počtem a složením obyvatel nesplňují typické znaky města.

Sociální a politické změny 20. století, které ovlivnily pohyb obyvatelstva

Zásadní událostí ve vývoji obyvatelstva v příhraničních oblastech, tzv. Sudetech, ve 20. století byla druhá světová válka, jejíž důsledky ve vývoji obyvatelstva byly velmi znatelné a představovaly jednorázový zásah do dalšího vývoje obyvatelstva. Po ní došlo k odsunu německého obyvatelstva, které tvořilo do druhé světové války většinu obyvatel obcí v těchto oblastech. Po jejich odsunu následovalo zničení mnoha domů v obcích. Danou problematikou se zabývá Majerová (2007) a řada dalších autorů. Majerová (2007) poukazuje na tuto situaci ve vývoji obyvatelstva ve 20. století na svých případových studiích vybraných obcí na Děčínsku, jako jsou Merboltice, Valkeřice a Verneřice, které se nacházejí na území bývalých Sudet a procházely podobným vývojem.

K rozsáhlým přesunům obyvatelstva došlo v českých zemích během období 1938 – 1945, kdy bylo nejvíce zasaženo venkovské osídlení odsunem Němců a osidlováním pohraničních oblastí českým obyvatelstvem, jak popisuje Kubeš (2000). Počet obyvatel ve venkovských sídlech nacházejících se v pohraničí výrazně poklesl. V 50. letech a na začátku let 60. se situace lehce uklidnila. Ovšem v 70. a 80. letech minulého století došlo k druhé vlně výrazného vylidňování venkova vlivem stěhování obyvatelstva do měst.

Odsunem německého obyvatelstva se zabývá Sládek (2002). Popisuje, že této události předcházela tzv. Mnichovská dohoda, dojednaná 29. září 1938 zástupci Německa, Spojeného království, Francie a Itálie, vlivem které došlo k oddělení oblastí obývanými sudetskými Němci od českých zemí a jejich připojení k Německu. Německo tak získalo 28 000 km² území, kde žilo 3 615 833 obyvatel (z toho bylo 2 806 638 Němců a 719 127 Čechů). Československá veřejnost tento odsun podporovala. Později si však uvědomovala, že samotný odsun se stal klíčovou událostí při rozvrácení Československa komunisty. Samotný odsun byl organizovaný a jeho trvání je datováno mezi lednem 1946 až 12. říjnem 1947, kdy byl prohlášen za ukončený. Při sčítání lidu v roce 1930 žilo v ČSR podle údajů 192 000 Němců. Ministerstvo vnitra, které bylo pověřeno k provedení odsunu, vytvořilo přibližně 107 sběrných středisek (v Čechách 75, na Moravě 29 a na Slovensku 85). Každý člověk dostal potraviny na tři dny zdarma od československé vlády. Mimo to si Němci mohli vzít 50 kg zavazadel a 1000 marek (Sládek 2002).

Problematice česko-německých vztahů se věnuje Škrábek (2014) ve své autobiografické publikaci „Dějiny osobně prožité a protrpěné“, kde vypráví o svém dětství, které prožil v předválečném pohraničí ve Valči u Karlových Varů, o svých zkušenostech během války ale i o zkušenostech z pozdějšího období života. Jeho matka byla Němka a otec Čech, proto život v národnostně smíšené rodině nebyl vždy lehký. Popisuje osud německých rodin, které dostaly výzvu k opuštění svých domů a dostavily se na sjednané místo. Následující den měl být vypraven transport do Německa. Němci byli do transportu řazeni bez ohledu na to, kolik měli peněz a zavazadel. Škrábek (2014) popisuje i poválečné osidlování a zabírání domů po odsunutém německém obyvatelstvu. Zájemci byli většinou potomci z početnějších rodin malých zemědělců, na které se nedostalo dědictví. Stávalo se, že prošli i více domů, než se v nějakém usadili.

Podle Perlína, Hupkové (2010) byl vývoj venkovského obyvatelstva ovlivněn politickými procesy, které od roku 1937 proběhly v Československu. V roce 1938 došlo

k odchodu původního českého obyvatelstva z pohraničí, čímž došlo k narušení společenských vazeb. Po druhé světové válce bylo odsunuto německé obyvatelstvo. Tato událost vedla k náhlému snížení počtu obyvatel na venkově. Mezi lety 1949 – 1953 probíhala kolektivizace zemědělství, která vedla k narušení do té doby typického způsobu venkovského hospodaření. Tato doba je známá vznikem JZD neboli Jednotných zemědělských družstev. Po roce 1953 došlo k socializaci vesnice, která trvala do konce 60. let. Tento proces vedl ke zvýšení produktivity práce vlivem zavedení zemědělských strojů. Období 1970 – 1989, označované též jako období normalizace, je charakteristické centralizací a rozvojem chataření a chalupaření. Kučera a Kučerová (in Perlín, Hupková, 2010) uvádí, že úbytky venkovského obyvatelstva způsobené migrací se projevují po celé období komunismu. V této době nedochází k rozvoji malých venkovských sídel.

Šašinka (2012) se věnuje studii vývojových etap proměn osídlení od období před druhou světovou válkou přes dobu válečnou, poválečnou až období komunistického režimu v letech 1948-1989 a dalším vývojem po roce 1989. Poválečný odsun rozděluje do třech fází, a to:

- Neorganizovaný, bouřlivý probíhající v době po skončení druhé světové války
- Organizovaný považován za nejmasovější probíhající v roce 1946, kdy bylo odsunuto nejvíce německého obyvatelstva
- Dodatečný odsun uskutečněný v první polovině roku 1947

Následné osídlovací akce trvající do 50. let rozděluje Šašinka (2012) na zemědělské, průmyslové a živnostenské, ostatní. „*Nejméně lákavé byly přirozeně oblasti horské a podhorské, navíc bez průmyslu, nevhodné k zemědělství a tedy s minimálními pracovními příležitostmi*“ (Šašinka 2012, s. 308). To se týkalo i tehdejšího okresu Horšovský Týn a dalších. S nástupem komunismu začalo období centrálního plánování hospodářství a období násilné zemědělské kolektivizace s negativním dopadem na venkovské obce se vztahem k půdě.

Vysídlením Němců a proměnám českého pohraničí mezi lety 1945 – 1951 se věnuje Arburg, Staněk (2011), kteří stejně jako Šašinka (2012) rozdělují poválečný odsun do různých etap a věnují se jim ve svých dílech. Konkrétně v této své publikaci se věnují nucenému vysídlení německého obyvatelstva z českého pohraničí tzv. „divokému odsunu“ probíhajícímu bezprostředně po skončení druhé světové války. Mimo jiné popisují i

příchod prvních osidlovatelů do pohraničí. Součástí jejich publikace jsou i archivní dokumenty z českých archivů, kterými přibližují průběh a organizaci jednotlivých migračních akcí v poválečném Československu.

Z historicko-demografického hlediska na Domažlicko a Tachovsko (takto fungující rozdělení od roku 1960, dříve okresy Domažlice, Horšovský Týn, Tachov) sleduje poválečný vývoj obyvatelstva v česko-bavorském pohraničí Matušková (2011). Na základě Mnichovské dohody měly být od Československa odtrženy oblasti, kde žilo více jak 50 % německého obyvatelstva. Oba sledované okresy od doby těchto složitých demografických událostí již nedosáhly stavu obyvatelstva, který měly před válkou.

Vývojem českého venkova po druhé světové válce se zabývá Perlín (1998). Vývoj obyvatelstva popisuje v jednotlivých částech. První poukazuje na odsun Čechů ze Sudet v roce 1938, druhá na odsun německého obyvatelstva z pohraničí mezi lety 1946-1947. Další část se věnuje tématu poválečné kolektivizace, socializace a rozvoj rekreace na venkově.

Podle Sládka (2002) poznamenal odsun oba národy. Sudetské Němce, kteří přišli o svůj domov a také české obyvatelstvo, které umožnilo nástup komunismu ve vlastní zemi.

Vývoj určitého sídla

Každé místo, město a vesnice má svoji historii, proto ani Podražnice není výjimkou. První písemná zmínka pochází z roku 1312 (Růžková a kol. 2006). O vývoji vesnice se zmiňuje Procházka, Kondrys (1998), kteří uvádí, že původní název osady „Podhradicz“ je odvozen od halštatského hradiska, které se nacházelo v lese na skalnatém výběžku vyčnívajícím do vsi od severovýchodu. V 16. století byla v blízkosti sídla založena Stará obora pro vysokou zvěř rodem Lobkoviců. Třicetiletá válka vedla k tomu, že vesnice zpustla. V 17. století nechali Trauttmansdorffové na jejím místě postavit panský dvůr. Na začátku 2. světové války se zde nacházelo 49 domů a žilo zde 156 obyvatel německé národnosti. Po jejich odsunu po válce osídlilo vesnici nové obyvatelstvo. Na návsi se nachází pseudogotická kaple Panny Marie se zděnou šestibokou lucernou, která byla vystavěna v roce 1801. O Podražnici stručně píše Kumpera (2003). Autor uvádí, že v jejím okolí se nachází rozsáhlá mohylová pohřebiště o 137 mohylách. Mohylovým pohřebištěm na katastrálním území sídla se věnuje Domas (2009) ve své bakalářské práci.

Na zájmovém katastru se vyskytují 4 pohřebiště. Kumpera (1989) se o Podražnici zmiňuje i ve své další publikaci. Další stručná zmínka o sídle se nachází v díle Novákové (1991). V 19. století již psal o Podražnici Sommer (1839), který uvádí, že v sídle v této době stávalo 19 domů a žilo 117 obyvatel. Nacházel se zde také statek, hospoda, lovecká chata a obora s daňky.

Vývoji vesnic se u nás věnovalo již mnoho autorů. Například Petrůň (2011), který zajímavě popisuje dějiny českého venkova své rodné vsi Ouběnic, nacházející se nedaleko Benešova. V svém díle popisuje osudy jeho obyvatel od počátků osídlování v 11. a 12. století až po hranici moderního 21. století. Druhou polovinu 20. století Petrůň (2011) považuje za pomyslný konec tradičního venkova, kdy právě počínaje tímto obdobím dochází k vylidňování, stárnutí populace a upouštění od zemědělské činnosti.

Existuje i několik bakalářských prací zabývajících se vývojem konkrétních vesnic či sídel v Plzeňském kraji vypracovaných na Západočeské univerzitě v Plzni. Příkladem je práce Benýškové (2014), která se zabývá vývojem sídla Rabštejn nad Střelou v okrese Plzeň-sever. Sídlu bylo v minulosti součástí Sudet a převažovalo zde německé obyvatelstvo. Po druhé světové válce došlo k odsunu Němců, což vedlo k vysídlení sídla. Předválečného stavu obyvatelstva Rabštejn nad Střelou již nedosáhl. V současnosti má Rabštejn nad Střelou malý počet stálých obyvatel a toto sídlu plní převážně rekreační funkci.

Vývoji vesnice Kokořov v okrese Plzeň-jih se věnuje Kriegerová (2014). Autorka hodnotí změny v počtu a struktuře obyvatelstva v období 1869-2011. Kokořov se nenacházel v Sudetech, tudíž jeho vývoj nebyl zasažen odsunem německého obyvatelstva. Změny v sídelní struktuře porovnává na základě dvou ortofotomap, jedné z 50. let 20. století a druhé ze současnosti.

Hodnocením změn ve vývoji obyvatelstva a sídelní struktury sídla Starý Klíčov v okrese Domažlice od 19. století do současnosti se zabývá Konopíková (2014). Vývoj počtu obyvatel po druhé světové válce v tomto sídle pomalu roste, přesto ještě nedosáhl předválečného stavu. Stejně jako Kriegerová (2014) použila ke zhodnocení změn sídelní struktury ortofotomapy z roku 1950, 2010 a mapu III. vojenského mapování. Starý Klíčov se vlivem výstavby nových rodinných domů zhruba od 70. let minulého století značně rozšířil, což se týče sídelní struktury ve srovnání s tou dřívější.

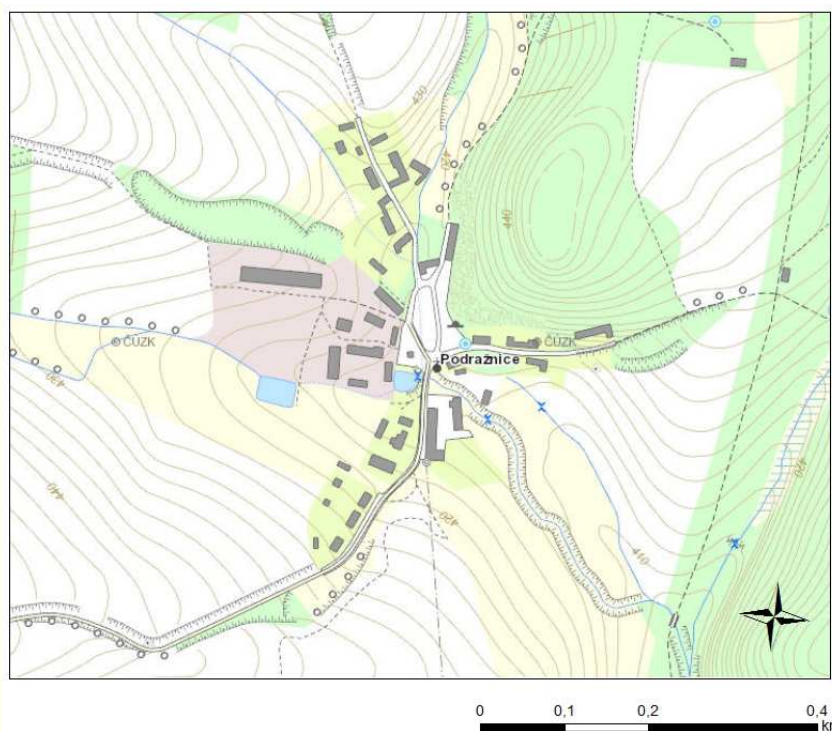
2. Geografická charakteristika sídla

2.1 Geografická poloha a základní informace

Podražnice je malá vesnice nacházející se v okrese Domažlice, v jihozápadní části Plzeňského kraje. Sídlem protéká Semošický potok. Sídlo spadá pod správu obce Horšovský Týn, od kterého je vzdáleno asi 4 km po silniční komunikaci. Zeměpisné souřadnice vymezující polohu sídla jsou 49° 33'17" severní šířky a 12° 57'49" východní délky. Podražnice leží v nadmořské výšce 417 m n. m. (Mapy.cz 2014).

Sídlo se nachází v katastrálním území, jehož rozloha činí asi 7,28 km² (Územně identifikační registr ČR 2014). Východním směrem se rozkládá rozlehlá obora Podražnice. Druhou oborou nacházející se severním směrem v těsné blízkosti sídla je obora Čertáno, kde ve výšce 491 m n. m. leží i nejvyšší bod U Čertárenské brány (Mapy.cz 2014). V roce 2011 zde žilo 74 obyvatel z toho 39 žen a 35 mužů (ČSÚ 2014). K 31.5. 2015 bylo zde podle Ministerstva vnitra ČR evidováno 26 adres (2015). Do Podražnice se lze dopravit po silniční komunikaci 2. třídy č. 193, kde zhruba po 2 km je nutné sjet na místní komunikaci (Mapy.cz 2014). Ve vesnici se nachází jedna autobusová zastávka.

Obr. č. 1: Mapa Podražnice

Zdroj: vlastní zpracování v ArcGIS 10.2 na základě dat ČGS (2015)

2.2 Geologická stavba

Z hlediska geomorfologického členění České republiky se sídlo nachází v oblasti Plzeňské pahorkatiny, která je součástí Poberounské soustavy, jež náleží do provincie Česká vysočina. Podrobnější členění je ukázáno v tabulce. č. 1. Vesnice leží v údolí, kde je formována Semošickým potokem, který protéká sídlem od severozápadu k jihovýchodu. Podle Procházky, Kondryse (1998) je nápadným útvarem reliéfu skalnatý ostroh vybíhající ze severovýchodního směru do vsi a vytvářející specifikum vesnice.

Tab. č. 1: Geomorfologické členění Podražnice

PROVINCIE	SUBPROVINCIE	OBLAST	CELEK	PODCELEK	OKRSEK
Česká vysočina	Poberounská soustava	Plzeňská pahorkatina	Plaská pahorkatina	Stříbrská pahorkatina	Staňkovská pahorkatina

Zdroj: vlastní zpracování dle Geoportal INSPIRE (2014)

Podražnice se nachází v soustavě Český masív. Na obr. č. 2 tj. výřezu geologické mapy je vidět, že okolí sídla je tvořeno převážně fylitem. Na značné části zájmového území tvoří pokryv hlína, písek, štěrk a sprašová hlína. Na velmi malé části zájmového území se táhne pruh horniny zvané lamprofyr (Geoportál INSPIRE 2015).

Obr. č. 2: Mapa geologické stavby Podražnice

Legenda

- Podražnice - zástavba
- lamprofyr
- fyllit
- sprašová hlína
- hlína, písek, štěrk

0 0,2 0,4 0,8 m

Zdroj: vlastní zpracování v ArcGIS 10.2 s využitím dat České geologické služby (2015), Geoportálu INSPIRE (2015)

2.3 Klimatické poměry

Klimatické podmínky Podražnice – dle Tolasz a kol. (2007)

V průběhu roku se teplota vzduchu se pohybuje v průměru kolem 7 – 8 °C. Průměrný roční počet dní s průměrnou teplotou 20 °C a více je v rozmezí 10 – 20 dní. Průměr ročních maxim teploty vzduchu je v rozmezí 33 – 34 °C. Průměrný roční úhrn srážek je 500 – 550 mm. Průměrný sezonní počet dní se sněžením představuje 50 – 60 dní, přičemž průměrný sezonní počet dní se sněhovou pokrývkou je 40 – 50 dní. V průměru je zde ročně 100 – 120 mrazových dní. Průměrná roční relativní vlhkost vzduchu se pohybuje v rozmezí 75 – 80 %. Průměrná roční rychlost větru činí 2,0 – 3,0 m/s (Tolasz a kol. 2007).

Klimatické podmínky Podražnice – dle Quittovy klasifikace klimatu

Oblast, kde se sídlo nachází, se dle této klasifikace řadí do mírně teplé oblasti s označením MW11 (Tolasz a kol. 2007).

Tab. č. 2: Klimatické podmínky Podražnice dle Quittovy klasifikace klimatu

Parametr	MW11
Počet letních dní	40-50
Počet dní s průměrnou teplotou 10 °C a více	140-160
Počet dní s mrazem	110-130
Počet ledových dní	30-40
Průměrná lednová teplota (°C)	-2 - -3
Průměrná červencová teplota (°C)	17-18
Průměrná dubnová teplota (°C)	7-8
Průměrná říjnová teplota (°C)	7-8
Průměrný počet dní se srážkami 1 mm a více	90-100
Suma srážek ve vegetačním období (mm)	350-400
Suma srážek v zimním období (mm)	200-250
Počet dní se sněhovou pokrývkou	50-60
Počet zatažených dní	120-150
Počet jasných dní	40-50

Zdroj: vlastní zpracování dle Tolasz a kol. (2007)

Klimatické podmínky Podražnice dle Köppenovy klasifikace klimatu

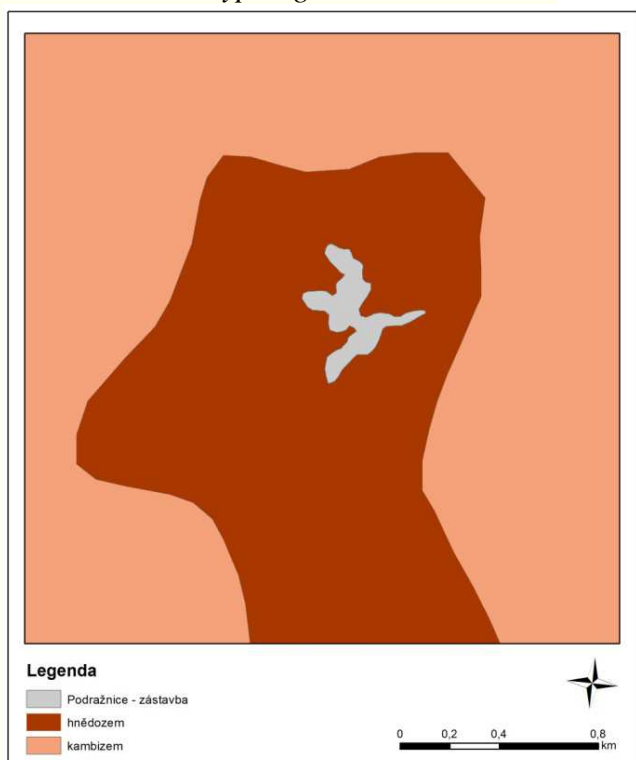
Sídlo se podle této klasifikace řadí do klimatické oblasti s označením Cfb, což je oblast listnatých lesů mírného pásu. Kdy v pásmu C překračuje průměrná teplota

nejteplejšího měsíce hranici 10 °C a průměrná teplota nejchladnějšího měsíce se pohybuje v rozmezí -3 – 18 °C (Tolasz a kol. 2007).

2.4 Půdní poměry

Půda je po celou dobu existence lidské společnosti důležitým faktorem a neodmyslitelně je spjata s činností člověka. Její kvalita a úrodnost rozhodují o obživě obyvatelstva. Na území Podražnice se vyskytují 2 typy půd a to hnědozem a kambizem. Nejvíce rozšířeným typem půdy je hnědozem, která se podle Zieglera (2006) vyskytuje v nadmořské výšce 200 – 450 m n. m. s ročním úhrnem srážek v rozmezí 500 – 700 mm a průměrnou roční teplotou 7 – 9 °C. Tyto půdy jsou vhodné pro pěstování zejména pšenice, ječmene, vojtěšky či cukrovky. Němeček a kol. (2001) uvádí, že u zemědělských půd je obsah humusu tohoto půdního typu velmi nízký. Druhým typem půdy nacházející se v okolních oblastech je kambizem utvářející se na svazích vrchovin, pahorkatin a vrchovin. Tento typ je velmi pestrý z hlediska zrnitosti a skeletovitosti a nachází se v mnoha klimatických oblastech a vegetačních podmínkách.

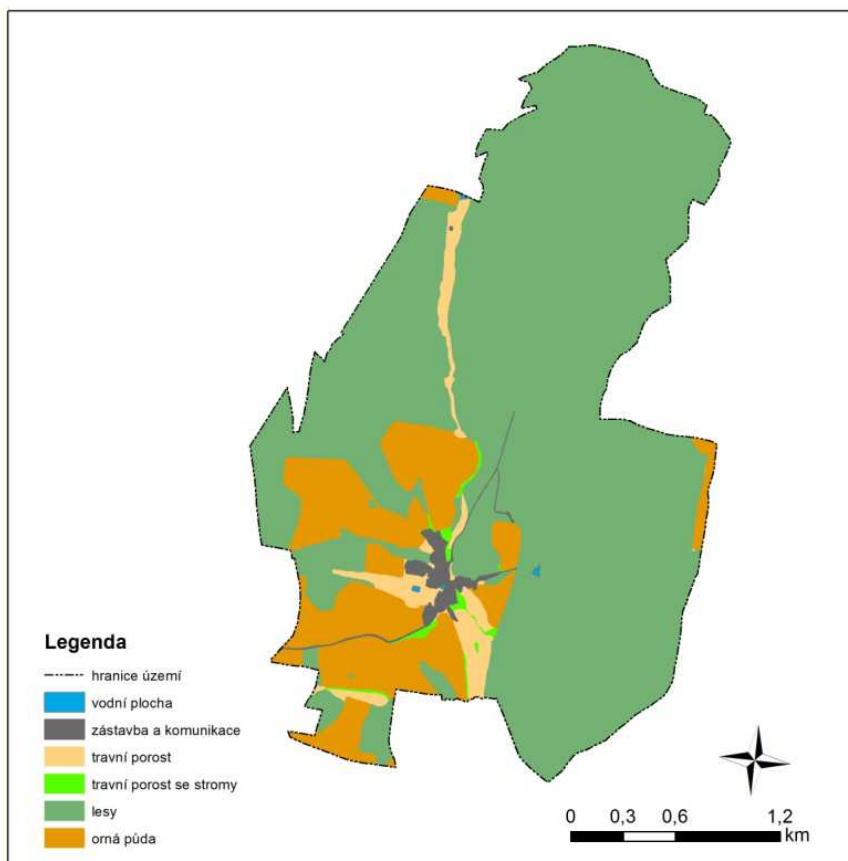
Obr. č. 3: Půdní typologie sídla Podražnice

Zdroj: vlastní zpracování v ArcGIS 10.2 s využitím dat Geoportál INSPIRE (2014)

Ve vymezené oblasti mají největší zastoupení lesy, což je dáno přítomností dvou obor, starší obory Podražnice v těsném sousedství sídla založené již v 16. století a obory Čertáno. Druhé největší zastoupení má orná půda, která je využívána zemědělskou společností sídlící v Horšovském Týně zejména k pěstování zemědělských plodin. Naopak minimální využití zde mají vodní plochy.

Obr. č. 4: Mapa využití ploch v části obce Horšovský Týn – Podražnice v roce 2013

Zdroj: vlastní zpracování v ArcGIS 10.2 dle ČÚZK (2015), vymezení zájmového území na základě dat ARCDATA PRAHA (2014)

3. Metodika

Tato práce zkoumá a následně hodnotí vývoj obyvatelstva a sídelní struktury vesnice Podražnice.

Pro zhodnocení vývoje obyvatelstva byly vybrány roky 1921, 1970, 1991 a 2011, pro jejichž analýzu byla použita sekundární statistická data ze sčítání lidu z uvedených roků. V jednotlivých sčítáních byly sledovány údaje o obyvatelstvu, jako je pohlaví, národnost, struktura podle věku a zaměstnanost v jednotlivých ekonomických sektorech.

Pro zhodnocení vývoje počtu obyvatelstva v období 1869 – 2001 byly použity údaje za jednotlivé roky podle Růžkové a kol, 2006 s výjimkou roku 1940, kdy sčítání lidu neproběhlo z důvodu probíhající druhé světové války a údaje za rok 2011 z Českého statistického úřadu (dále jen ČSÚ) získané elektronickou poštou.

Pro analýzu obyvatelstva v roce 1921 byla data získána ze sčítání lidu v roce 1921 ze sčítacích archů, které byly poskytnuty Státním okresním archivem Domažlice se sídlem v Horšovském Týně. Jelikož v tomto roce v sídle výrazně převládalo německé obyvatelstvo, jsou i archy psány v německém jazyce a to kurentem, což je německé novogotické písmo kurzivní. Obtížné a poměrně časově náročné se ukázalo rozluštění jednotlivých údajů psaných kurentem ve sčítacích archích. S pomocí tabulky, která přiřazuje jednotlivá velká a malá písmena kurentu k písmenům latinské abecedy se podařilo údaje přepsat v německém jazyce a následně přeložit do českého jazyka. Ze sčítacích archů byly vybrány údaje o čísle domu, pohlaví, rodinném stavu, roku a místu narození, věku, náboženském vyznání, znalosti čtení a psaní, druhu povolání a postavení v něm a o místu výkonu povolání. Získané údaje z tohoto sčítání lidu byly utříděny do tabulky a jsou uvedena v příloze č. Z důvodu některých špatně čitelně zapsaných údajů a jejich nerozpoznání je v tabulce uvedeno „nezjištěno“, aby nedošlo k mylně podaným informacím.

Pro analýzu obyvatelstva v roce 1970, 1991 a 2011 byla použita data ze sčítání lidu poskytnuta ČSÚ prostřednictvím elektronické pošty.

Při všech uvedených analýzách byly sledovány údaje o pohlaví, národnosti, věkové skladbě a zaměstnanosti v jednotlivých ekonomických sektorech, které byly utříděny a znázorněny pomocí grafů. Jedním ze způsobů vyjádření věkového složení obyvatelstva bylo použití populační pyramidy. Vyjádřením pomocí grafů došlo k závěrečnému

zhodnocení vývoje obyvatelstva v sídle za sledované období na základě srovnání všech vybraných charakteristik, které se ho týkají. Všechny uvedené grafy byly vypracovány v programu Microsoft Office Excel 2007.

Pro zhodnocení vývoje sídelní struktury v Podražnici v období 1869 – 2001 byly použity údaje o počtech domů za jednotlivé roky podle Růžkové a kol. (2006) s výjimkou roku 1940, kdy sčítání lidu neproběhlo z důvodu probíhající druhé světové války. Údaje za rok 2011 byly poskytnuty ČSÚ prostřednictvím elektronické pošty.

Dále byla použita prostorová analýza GIS k dalšímu hodnocení sídelní struktury sídla. Ke zpracování byl využit program ArcGIS 10.2 zejména pak ArcMap 10.2 a ArcCatalog 10.2 společnosti ESRI. Pro zhodnocení sídelní struktury v 19. století posloužil snímek sídla z Císařského povinného otisku z roku 1838 získaný z Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního (dále jen ČUZK). Snímek byl georeferencován a následně vektorizován v programu ArcMap 10.2 společnosti ESRI. Pro zhodnocení vývoje sídelní struktury ve 20. století byly zvoleny dva letecké snímky. Byl vybrán letecký snímek pořízený v roce 1959 (určení roku dle CENIA, Kontaminovaná místa 2009) z Geoportálu Plzeňského kraje a letecký snímek z ČUZK, který vznikl v roce 2013. Oba byly připojeny pomocí WMS služby do ArcMap 10.2 a poté byla provedena vektorizace těchto ortofotomap. Následně došlo k překrytí obou vrstev pro porovnání změn v zástavbě. Vrstva znázorňující zástavbu v roce 2013 je vyjádřena pouze šrafováním, aby byla pod ní viditelná zástavba z roku 1959 označená jasně zelenou barvou. Z důvodu, že v roce 1838 byla stavení rozdělována na zděná a dřevěná, jsou hodnoceny samostatně bez překrytí zbylých dvou vrstev.

Součástí je i mapa znázorňující typy objektů, které se v sídle nacházejí podle jejich využití. Mapa je taktéž zpracovaná na základě ortofotomapy z ČUZK pořízené v roce 2013 připojené pomocí WMS služby do ArcMap 10.2 a následně zvektorizována.

4. Socioekonomická analýza sídla Podražnice

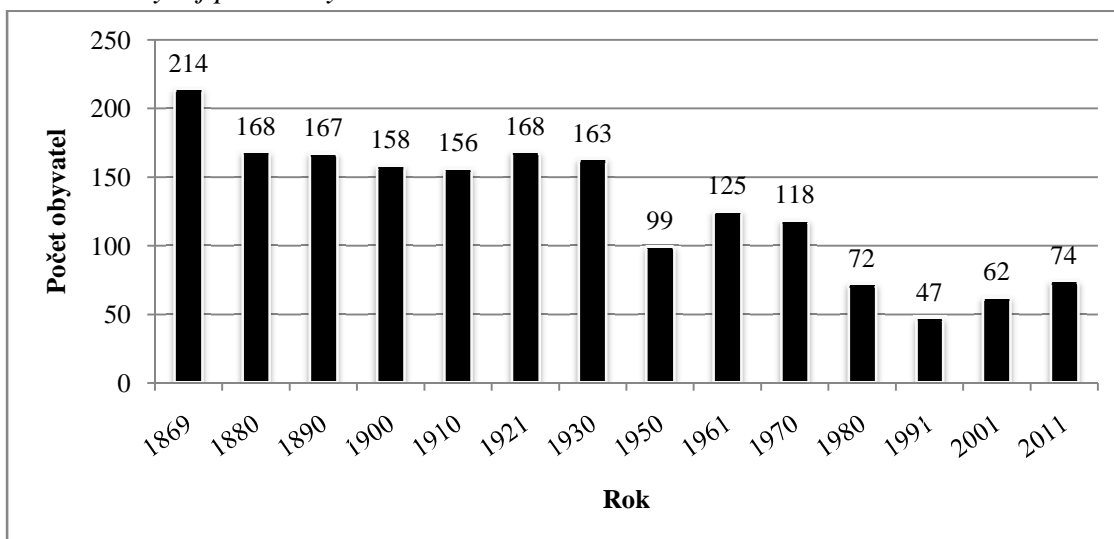
4.1 Vývoj počtu obyvatel

Sčítání lidu, které se pravidelně koná na území celé republiky, nám poskytuje informaci o stavu obyvatelstva v daný okamžik. Kačerová, Michalec (2014) uvádí, že polovina 18. století je považována za dobu, kdy se začaly provádět pravidelné soupisy obyvatel, které sloužily většinou k vojenským nebo fiskálním účelům. V roce 1869 se uskutečnilo první sčítání lidu v novodobých dějinách. Každé další sčítání lidu se konalo zhruba každých 10 let. Výjimkou byl pouze rok 1940, kdy sčítání lidu neproběhlo z důvodu probíhající druhé světové války. První poválečný soupis obyvatelstva obsahující pouze základní údaje se uskutečnil v českých zemích v roce 1947 (Kačerová, Michalec 2014)

Z obr. č. 5 je patrné, že počet obyvatel v Podražnici po celou sledovanou dobu klesá. Nejvíce obyvatel mělo sídlo na začátku sledovaného období v roce 1869 a to přes 200 obyvatel. Tohoto počtu již nikdy za sledované období nedosáhlo. Na konci 19. století a na začátku 20. století počet obyvatel spíše stagnoval. Naopak nejméně obyvatel bylo zaznamenáno v roce 1991 a to méně než 50. Při poslední sčítání lidu v roce 2011 je vidět mírný přírůstek obyvatel. Podle sčítání lidu v roce 2011 je současný počet obyvatel v sídle 74.

Jelikož se Podražnice nachází nedaleko česko-bavorské hranice, byla součástí tzv. Sudet, proto do konce druhé světové války bylo obyvatelstvo v sídle čistě německé národnosti. Po druhé světové válce, kdy došlo k odsunu Němců, je vidět výrazná změna v počtu obyvatel při sčítání v roce 1950. Ještě před válkou zde žilo 163 obyvatel, po válce jich bylo pouze 99. Po válce začalo osidlování sídla českým obyvatelstvem. Předválečného stavu obyvatelstva již vesnice nedosáhla. Další výrazné změny ve vývoji obyvatelstva jsou zřejmé při sčítání lidu v roce 1880 a 1991, kdy došlo k poklesu obyvatelstva vlivem dalších společenských změn. Pokles obyvatelstva v roce 1991 byl způsoben zřejmě stěhováním obyvatelstva do měst za prací.

Obr. č. 5: Vývoj počtu obyvatel v Podražnici v období 1869 - 2011

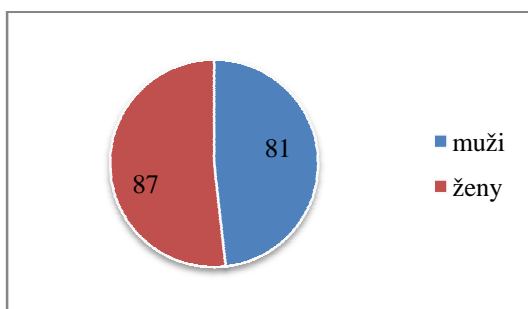
Zdroj: vlastní zpracování dle Růžková a kol. (2006), ČSÚ (2013)

4.1.1 Analýza sčítání obyvatelstva v roce 1921

K 15. únoru 1921 se uskutečnilo první československé sčítání lidu. Sčítáno bylo obyvatelstvo přítomné nikoli bydlící, jak tomu bylo při sčítáních před první světovou válkou. Za nejdůležitější bylo považováno „zjištění národnosti obyvatelstva, které mělo potvrdit oprávnění vzniku samostatné Československé republiky“ (Kačerová, Michalec 2014 s. 40). V dřívějších sčítáních se národnost určovala podle tzv. obcovací řeči, která znevýhodňovala české a slovenské obyvatelstvo, naopak výhodou byla pro to německé (Kačerová, Michalec 2014).

Jedním ze sledovaných znaků týkajících se struktury obyvatelstva je pohlaví. V roce 1921 žilo v Podražnici 168 obyvatel, z toho bylo 81 mužů a 87 žen. Není zde vidět nějaký výrazný rozdíl mezi pohlavími, stav je zcela vyrovnaný.

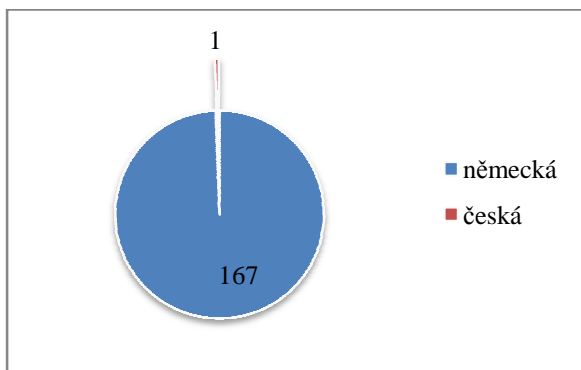
Obr. č. 6: Struktura obyvatel podle pohlaví v roce 1921

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat SOKA Domažlice se sídlem v Horšovském Týně (1921)

Dalším znakem vypovídající o struktuře obyvatelstva je národnostní složení. Sídlo bylo součástí Sudet, proto v roce 1921 bylo obýváno obyvateli německé národnosti, které jednoznačně převažovalo až do druhé světové války. Z obr. č. 7 je vidět, že ze 168 obyvatel bylo 167 národnosti německé, jeden obyvatel pak národnosti české.

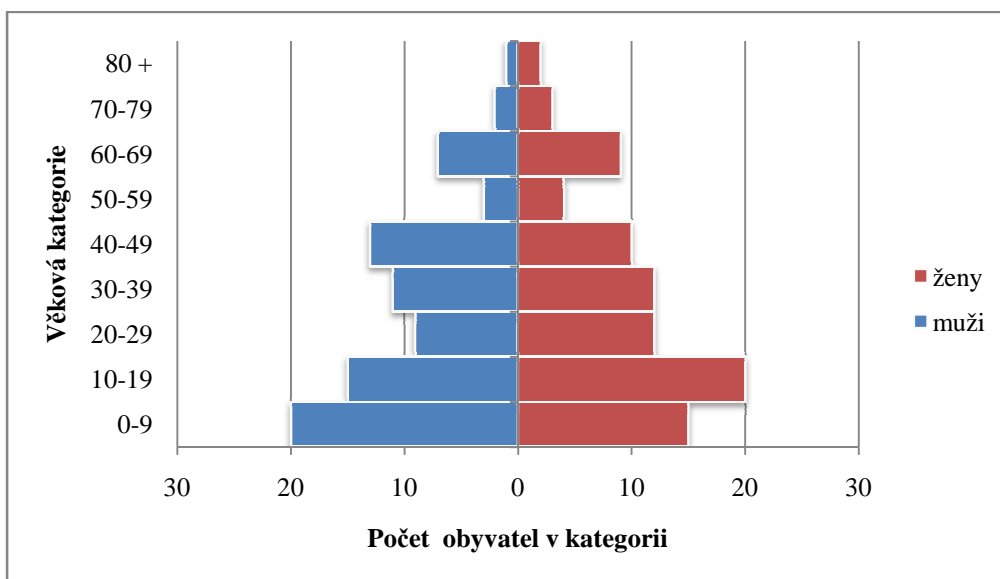
Obr. č. 7: Struktura obyvatelstva podle národnosti v roce 1921

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat SOKA Domažlice se sídlem v Horšovském Týně (1921)

Z hlediska věkového složení obyvatelstva je vidět převaha mladých lidí jak mužů, tak i žen nad ekonomicky aktivním obyvatelstvem a obyvatelstvem v důchodovém věku. Dá se říci, že se zde jedná o progresivní typ věkové pyramidy.

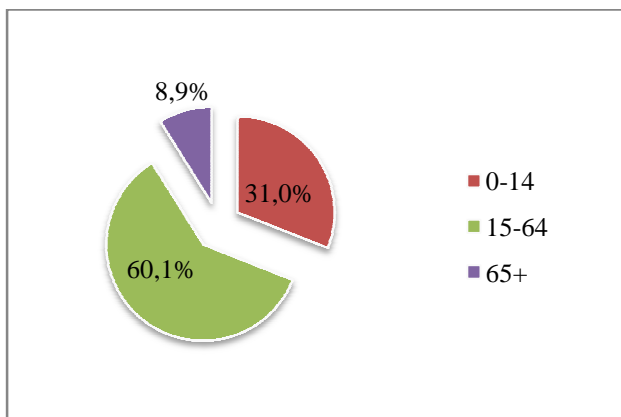
Obr. č. 8: Věková pyramida obyvatelstva žijícího v Podražnici v roce 1921

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat SOKA Domažlice se sídlem v Horšovském Týně (1921)

Podle obr. č. 9 vyjadřující věkovou strukturu obyvatelstva v roce 1921, je patrné že největší zastoupení mělo ekonomicky aktivní obyvatelstvo s 60,1 %. Obyvatelstvo v předproduktivním věku (0-14) výrazně převyšovalo obyvatelstvo v postproduktivním věku (65+).

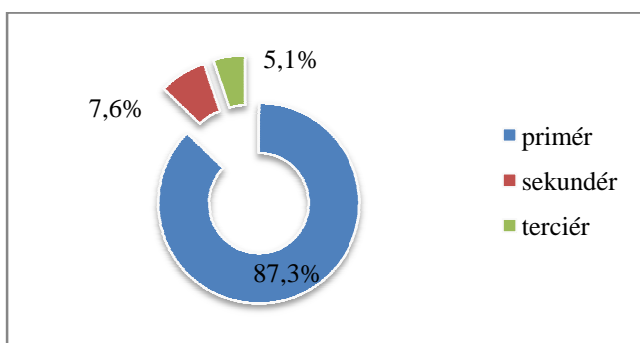
Obr. č. 9: Věková struktura obyvatelstva v roce 1921 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat SOKA Domažlice se sídlem v Horšovském Týně (1921)

Další důležitou charakteristikou vypovídající o struktuře obyvatelstva je druh povolání a postavení, které v daném zaměstnání zauímají. Ze 168 obyvatel bylo 79 zaměstnáno v jednotlivých ekonomických sektorech. Mezi nimi například byli i ti, kteří již dovršili 65. roku života a tudíž se řadili k postproduktivnímu obyvatelstvu nebo děti, kterým nebylo ještě 15 let. Zbylých 89 obyvatel z celkového počtu byli především děti, ženy v domácnostech a výměnkáři, což bylo označení starých lidí, kteří žili v přilehlém domku nebo části domu určené pro staré rodiče nazývané obvykle jako výměnek, vejminek apod. (Matriky 2015). Podle očekávání bylo nejvíce obyvatel zaměstnáno v zemědělství a lesnictví, tedy v primárním sektoru. Velká část obyvatelstva pracovala ve vlastním hospodářství, které většinou přiléhalo k obydlí. Významného zemědělského zaměstnavatele představoval v tehdejší době také Statek Podražnice. Z celkového ekonomicky aktivního obyvatelstva pracovalo v primárním sektoru 87,3 % lidí. V sekundárním sektoru bylo zaměstnáno 6 obyvatel. Jednalo se o práci v cihelně, v tesařství jako tesaři a ve stavebnictví jako zedník. V terciéru neboli službách pracovalo 5,1 % obyvatelstva. Jednalo se o učitele, kováře či ševce. V Podražnici existovala Obecná škola německá, kde se místní mládež vzdělávala, Archiv obce Podražnice a Místní národní výbor Podražnice.

Obr. č. 10: Podíl pracujícího obyvatelstva v jednotlivých sektorech v roce 1921 (v %)

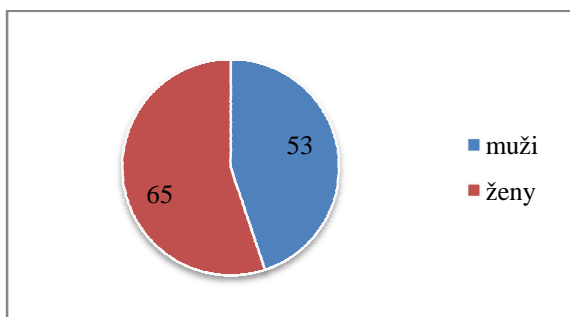
Zdroj: vlastní zpracování na základě dat SOKA Domažlice se sídlem v Horšovském Týně (1921)

4.1.2 Analýza sčítání obyvatelstva v roce 1970

Toto sčítání proběhlo k 1. prosinci 1970 a mezi nově zjišťovanými znaky obyvatelstva patřilo např. rodné číslo, státní příslušnost „a v rámci zjišťování dojížděky do zaměstnání, škol a učení její frekvence, vzdálenost, doba a používaný dopravní prostředek“ (ČSÚ: Statistika & My 2011, s. 20). Výsledky byly poprvé zpracovány za tzv. základní sídelní jednotky. Ke stanovení výsledků sčítání lidu byl poprvé použit počítač, který umožňoval rozsáhlou publikaci získaných výsledků (ČSÚ: Statistika & My 2011).

K 1. prosinci 1970 žilo ve vesnici 118 obyvatel, z toho bylo 53 mužů a 65 žen. Z grafu je vidět výraznější převaha žen nad muži, než tomu bylo při sčítání v roce 1921, jak je patrné z obr. č. 11.

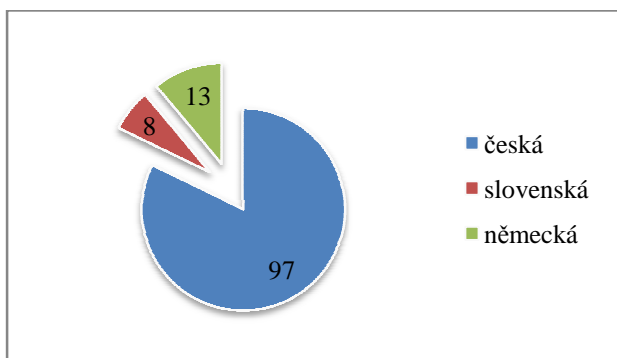
Obr. č. 11: Struktura obyvatel podle pohlaví v roce 1970

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČSÚ (1972)

Z celkového počtu obyvatelstva převažovalo v tomto roce obyvatelstvo české národnosti z více než 80 %. Výrazné zastoupení mělo stále i obyvatelstvo německé národnosti a žili zde obyvatelé národnosti slovenské.

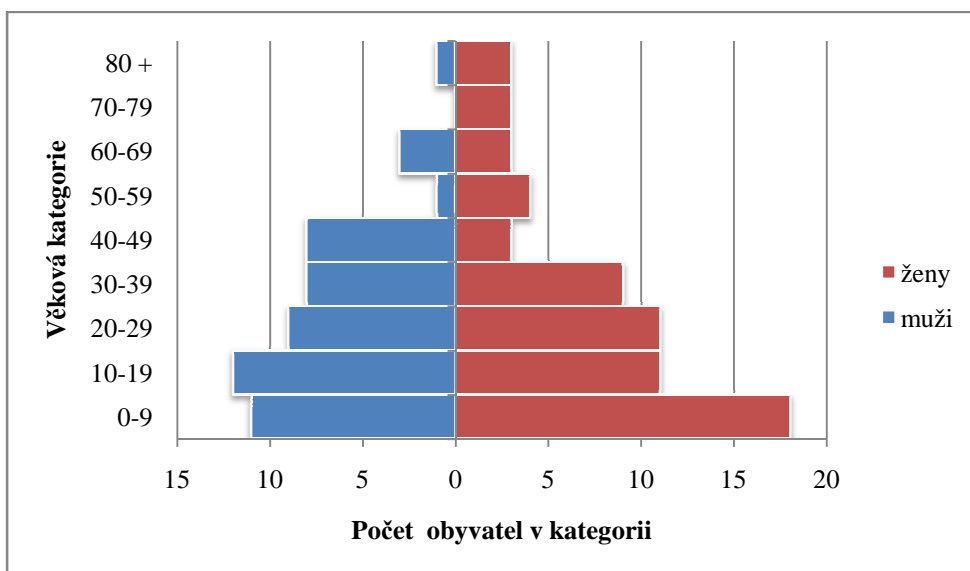
Obr. č. 12: Národnostní složení obyvatelstva v roce 1970 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČSÚ (1972)

Co se týče věkové skladby obyvatelstva je vidět opět výrazná převaha mladého obyvatelstva nad ekonomicky aktivními a obyvatelstvem v postproduktivním věku. Stejně jako v roce 1921 se zde jedná se o progresivní model populační pyramidy.

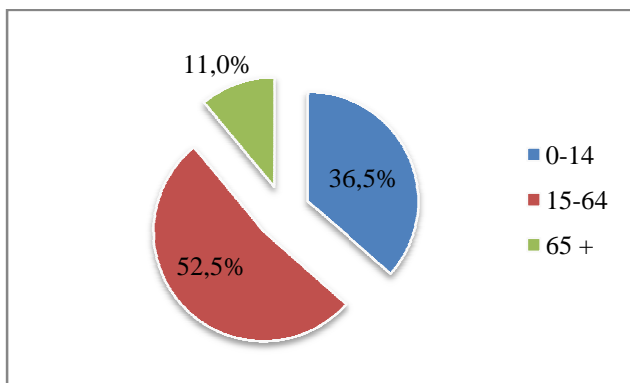
Obr. č. 13: Věková pyramida obyvatelstva žijícího v Podražnici v roce 1970

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČSÚ (1972)

Dle struktury obyvatelstva podle věku bylo nejvíce ekonomicky aktivních s 52,5 %. Výrazný podíl obyvatelstva tvořilo obyvatelstvo v předproduktivním věku s 36,5 %. Nejmenší zastoupení mělo obyvatelstvo v postproduktivním věku.

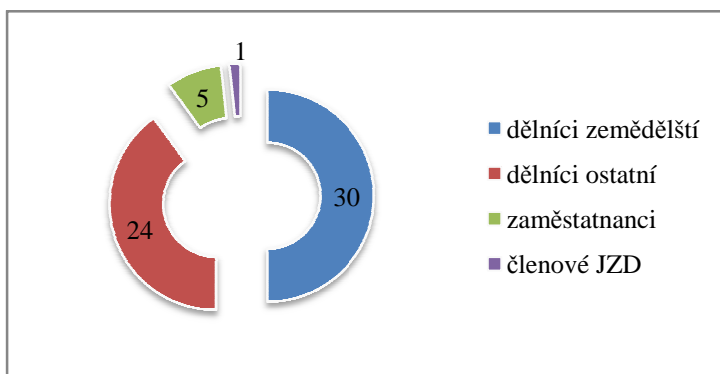
Obr. č. 14: Struktura obyvatelstva podle věku v roce 1970 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČSÚ (1972)

V tomto roce je vidět výrazný podíl obyvatel zaměstnaných v zemědělství jako dělníci nebo jako dělníci v jiném odvětví. Z celkového počtu 60 ekonomicky aktivních obyvatel pracovalo 30 z nich jako zemědělství dělníci, dalších 24 jako ostatní dělníci. 5 obyvatel byli zaměstnanci a 1 obyvatel byl členem JZD neboli Jednotného zemědělského družstva.

Obr. č. 15: Struktura ekonomicky aktivního obyvatelstva podle ekonomické činnosti v roce 1970

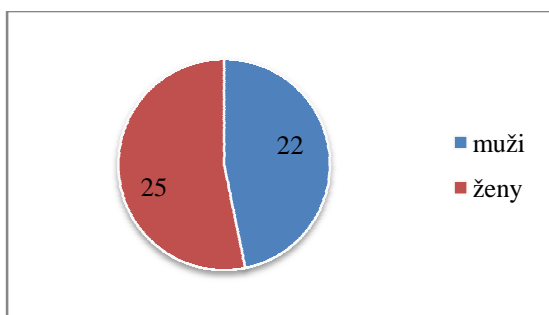
Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČSÚ (1972)

4.1.3 Analýza sčítání obyvatelstva v roce 1991

Toto sčítání lidu, které patřilo mezi poslední československé sčítání lidu, proběhlo 3. března 1991. Součástí sčítacího dotazníku se opět staly otázky týkající se mateřského jazyka, trvalého bydliště v době narození dané osoby a náboženského vyznání, která byla naposledy použita při sčítání v roce 1950 (Kačerová, Michalec 2014).

V roce 1991 žilo v Podražnici 47 obyvatel, což je nejméně za celé sledované období. Z celkového počtu zde bydlelo 22 mužů a 25 žen. K datu sčítání bylo zde přítomno 46 obyvatel, přičemž 1 žena byla dočasně nepřítomna. Z obr. č. 16 je vidět, že rozdíl mezi pohlavími je více vyrovnaný, než tomu bylo v roce 1970.

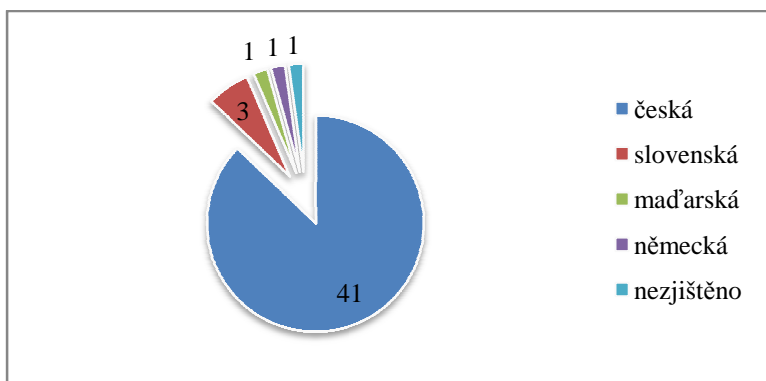
Obr. č. 16: Struktura obyvatel podle pohlaví v roce 1991

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČSÚ (1993)

V roce 1991 je vidět pestřejší národnostní skladba obyvatelstva žijícího v Podražnici. Opět převažuje obyvatelstvo české národnosti s více než 85 % zastoupením. Objevuje se i národnost německá, slovenská a maďarská. U jednoho obyvatele nebyl tento údaj zjištěn.

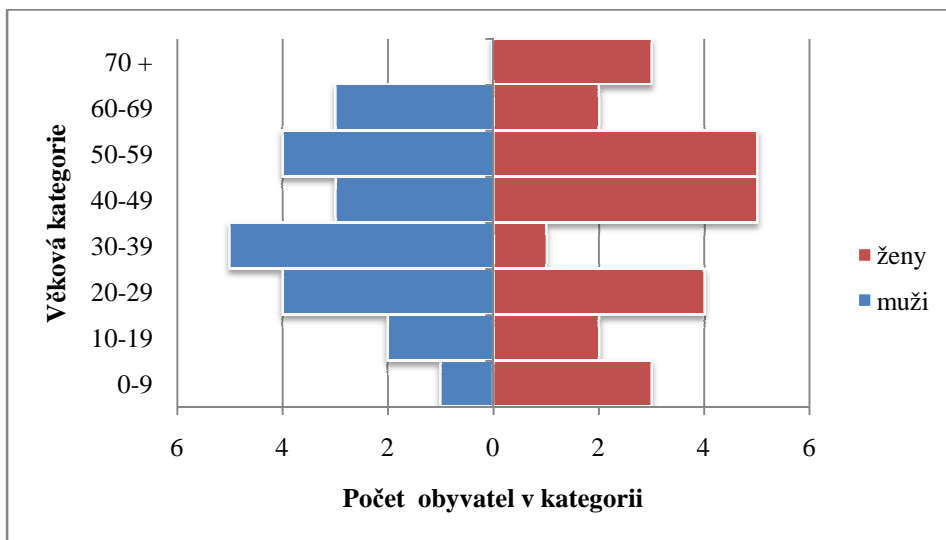
Obr. č. 17: Národnostní složení obyvatelstva v roce 1991

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČSÚ (1993)

Vytvořená věková pyramida z dat ze sčítání v roce 1991 ukazuje, že rapidně poklesl podíl mladého obyvatelstva, než tomu bylo např. v roce 1921 a 1970. Oproti tomu stoupl zastoupení ekonomicky aktivních a přibýlo obyvatelstvo v důchodovém věku. Jedná se o regresní model populační pyramidy.

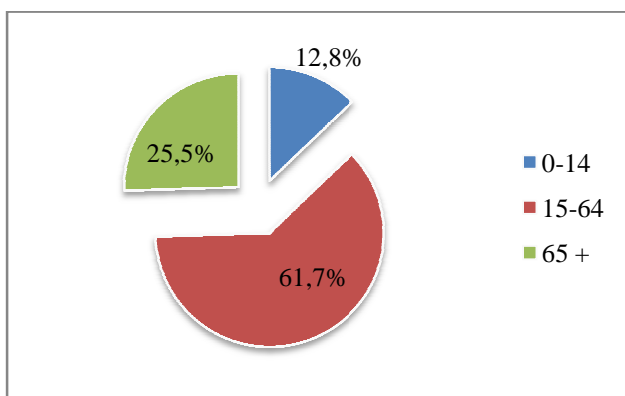
Obr. č. 18: Věková pyramida obyvatelstva žijícího v Podražnici v roce 1991

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČSÚ (1993)

Největší podíl opět představovalo ekonomicky aktivní obyvatelstvo s 61,7 %. Rozdíl oproti roku 1921 a 1970 je zřejmý u obyvatelstva v předproduktivním věku, jehož podíl výrazně poklesl a zdvojnásobil se podíl obyvatelstva v postproduktivním věku.

Obr. č. 19: Struktura obyvatelstva podle věku v roce 1991 (v %)

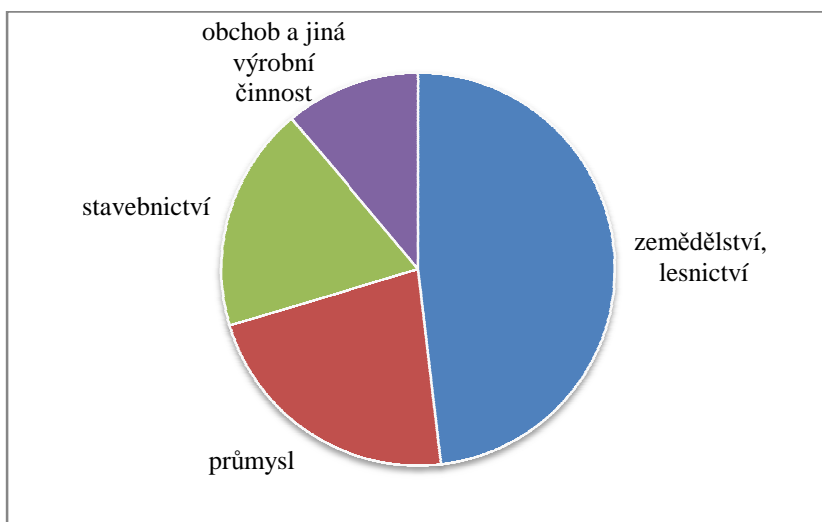

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČSÚ (1993)

V roce 1991 bylo z celkového počtu obyvatelstva 27 ekonomicky aktivních obyvatel z toho 16 mužů a 11 žen. Za prací vyjízděly ze sídla 4 osoby. Z hlediska

zastoupení ekonomicky aktivního obyvatelstva v jednotlivých ekonomických odvětvích vykazuje zhruba poloviční podíl zemědělství a lesnictví. Téměř vyrovnané je zastoupení pracujících v průmyslu a ve stavebnictví.

Obr. č. 20: Struktura ekonomicky aktivního obyvatelstva podle ekonomické činnosti v roce 1991

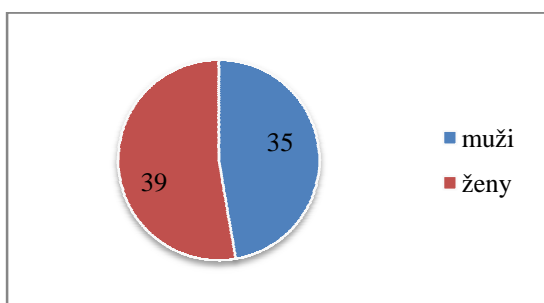
Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČSÚ (1993)

4.1.4 Analýza sčítání obyvatelstva v roce 2011

Poslední sčítání na našem území se uskutečnilo v březnu roku 2011. S tímto sčítáním přišly i otázky týkající se možnosti využívání osobního počítače a připojení k internetu, ale také dobrovolnosti zodpovězení otázek národnosti a náboženského vyznání. Nově mohli obyvatelé vyplnit dotazník elektronicky (ČSÚ 2015).

V roce 2011 žilo v sídle 74 obyvatel. Jedná se o nárůst počtu obyvatelstva ve srovnání s rokem 1991. Z celkového počtu zde žilo 35 mužů a 39 žen, jak je znázorněno na obr. č. 21. Opět je vidět převaha žen, ale není nijak výrazná. Poměr mezi pohlavími je téměř vyrovnaný.

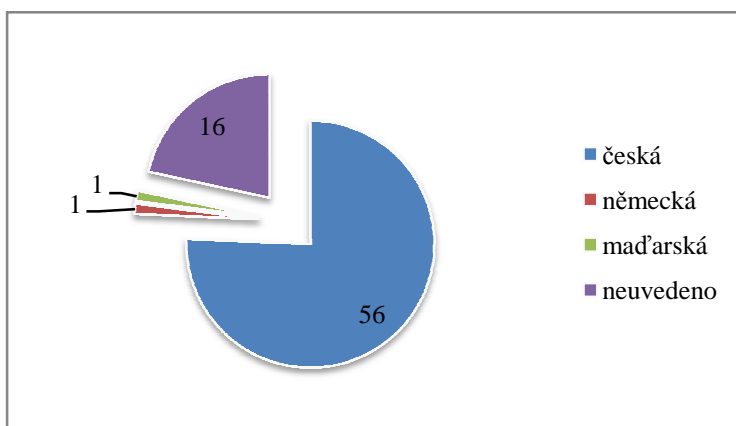
Obr. č. 21: Struktura obyvatel podle pohlaví v roce 2011

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČSÚ (2013)

Z hlediska hodnocení národnostní skladby obyvatelstva převažovalo v sídle obyvatelstvo české národnosti s více než 75 %. Žili zde i obyvatelé národnosti německé a maďarské ve velmi malém zastoupení. Svou národnost nevedlo více jak 21 % obyvatel.

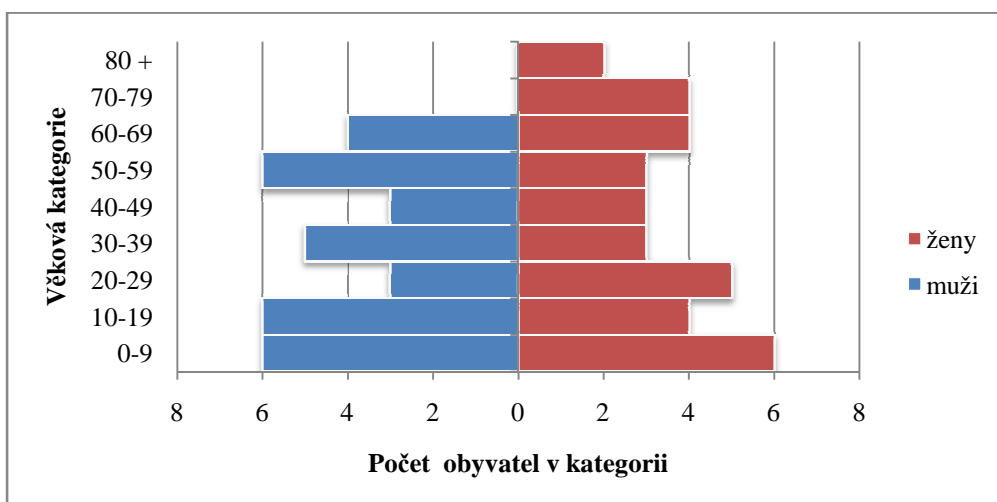
Obr. č. 22: Národnostní složení obyvatelstva v roce 2011 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČSÚ (2013)

Věková pyramida vytvořená z dat o obyvatelstvu v roce 2011 ukazuje, že znovu došlo k nárůstu podílu mladého obyvatelstva nad ekonomicky aktivním a obyvatelstvem v postproduktivním věku. Je zde vidět návrat k progresivnímu modelu populační pyramidy.

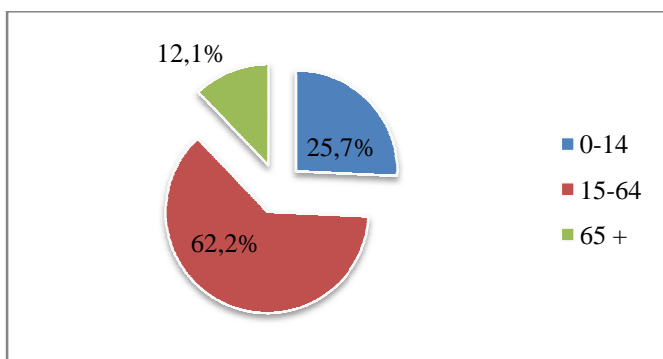
Obr. č. 23: Věková pyramida obyvatelstva žijícího v Podražnici v roce 2011

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČSÚ (2013)

Podle věkové struktury převažovalo ekonomicky aktivní obyvatelstvo s 62,2 %. Z obr. č. 24 je patrný nárůst podílu obyvatelstva v předproduktivním věku téměř dvojnásobná převaha nad obyvatelstvem v postproduktivním věku.

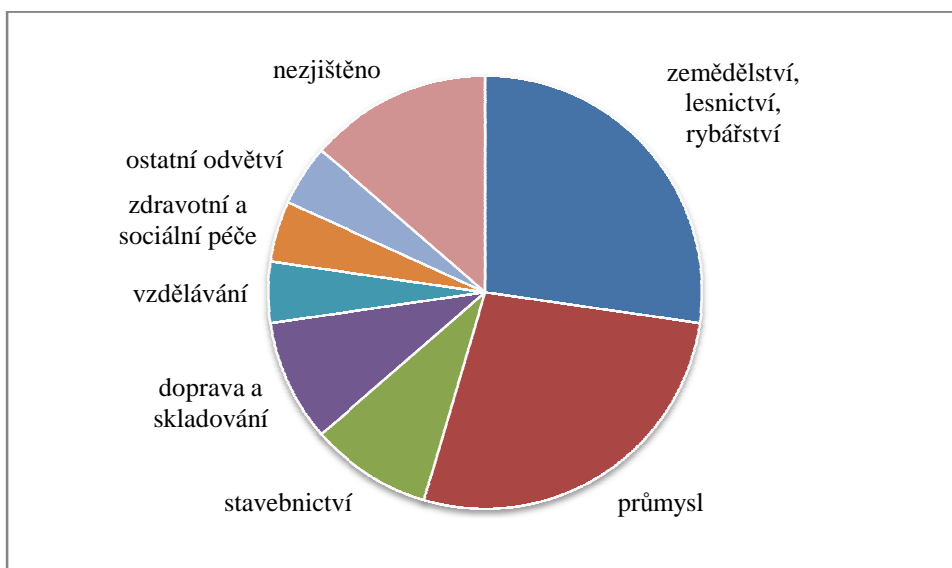
Obr. č. 24: Struktura obyvatelstva podle věku v roce 2011 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČSÚ (2013)

V Podražnici žilo v roce 2011 celkem 32 ekonomicky aktivních obyvatel, z nichž 22 bylo zaměstnáno a zbylých 10 nezaměstnáno. Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo představuje 40 osob, z toho 13 důchodců, 14 žáků či studentů, 11 osob v domácnosti, dětí v předškolním věku a jiné závislé osoby. Z obr. č. 25 je vidět zastoupení ekonomicky aktivního obyvatelstva v jednotlivých ekonomických odvětvích. Poměr mezi primárním a sekundárním sektorem je zde vyrovnaný. Patrná je i pestřejší skladba různých ekonomických odvětví, než tomu bylo v předešlých sledovaných letech.

Obr. č. 25: Struktura ekonomicky aktivního obyvatelstva podle ekonomické činnosti v roce 2011

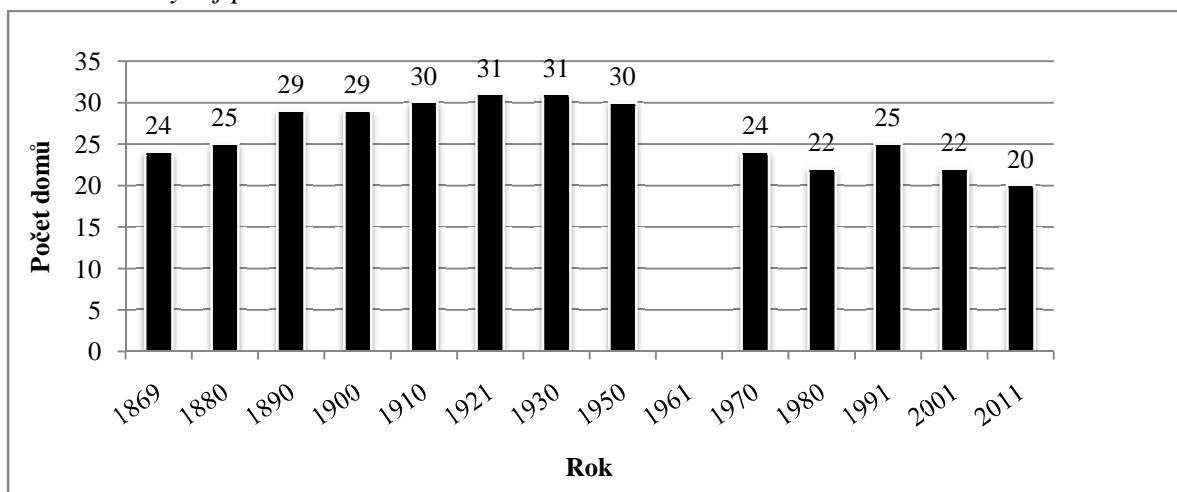
Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČSÚ (2013)

5. Analýza sídelní struktury Podražnice

5.1 Vývoj počtu domů

Vývoj počtu domů v Podražnici se nepatrně odlišuje od vývoje obyvatelstva. Od začátku sledovaného období je vidět, že počet domů mírně vzrůstal, až do roku 1930 pak stagnoval a poté začal klesat. Zlom nastal až v roce 1970, kdy došlo k poklesu počtu domů. Důvodem je zřejmě zbourání některých neobývaných a zchátralých objektů. Naopak v roce 1991 je vidět mírný vzestup i přes to, že počet obyvatel byl za celé sledované období nejnižší, a to 47. V poslední etapě sledování vývoje dochází k poklesu počtu domů, a to na 20. V současnosti žije 74 obyvatel ve 20 domech. Pro rok 1961 data chyběla.

Obr. č. 26: Vývoj počtu domů v Podražnici v období 1869 - 2011

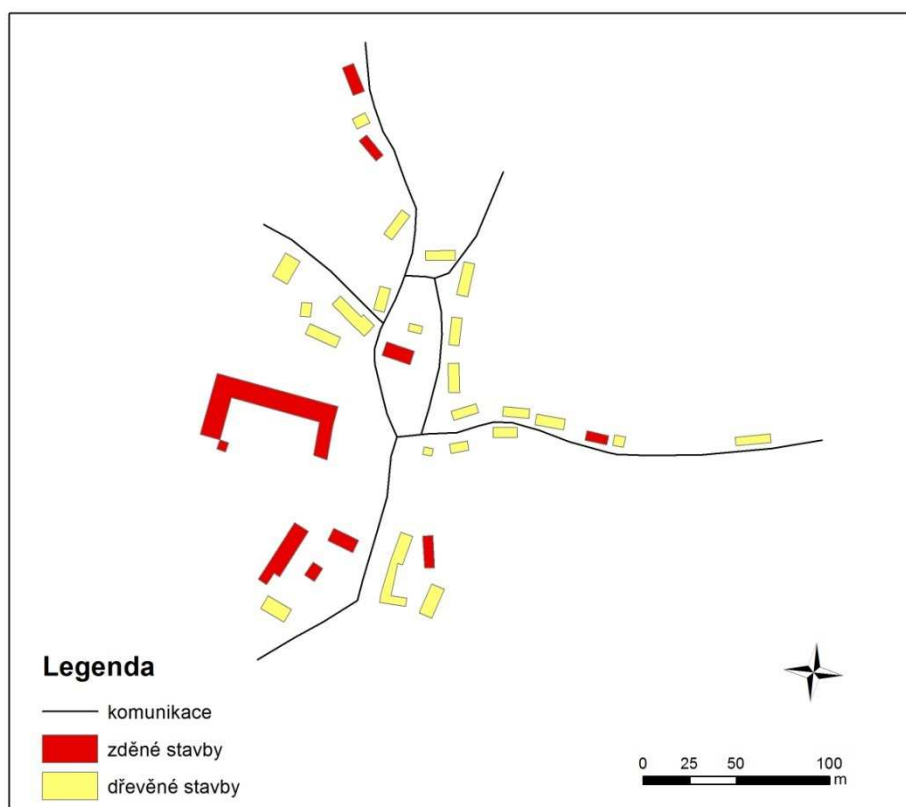

Zdroj: vlastní zpracování dle Růžková a kol. (2006), ČSÚ (2013)

5.2 Vývoj sídelní struktury

Podle Císařského povinného otisku z roku 1838 je patrné, že se stavení rozdělovala na dřevěná a zděná. Podle obr. č. 27 je vidět, že v době tohoto mapování převládaly v Podražnici domy dřevěné. V roce 1838 stávalo v sídle celkem 32 objektů, z nichž 23 objektů bylo dřevěných. Většina objektů byla zřejmě zemědělskými usedlostmi a na návsi již v této době stávala kaple Panny Marie se zděnou šestibokou lucernou.

Obr. č. 27: Sídlní struktura Podražnice v roce 1838

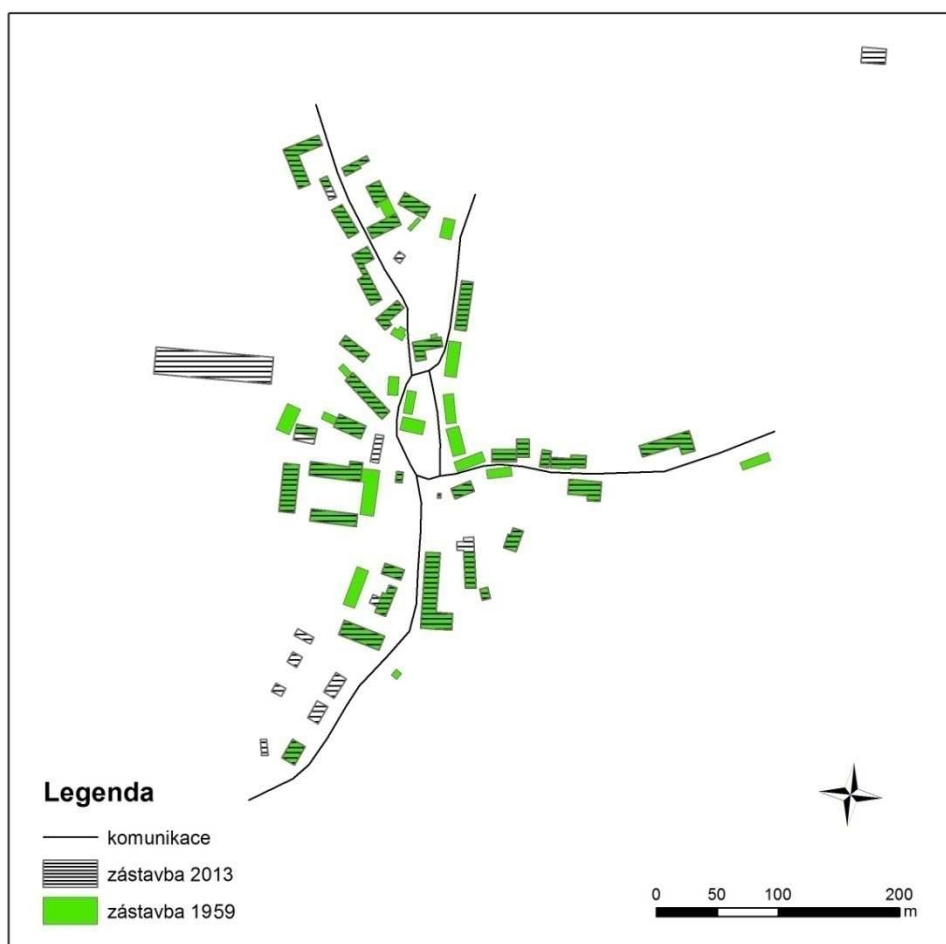
Zdroj: vlastní zpracování v ArcGIS 10.2 na základě Císařského povinného otisku, ČUZK (1838)

Na základě porovnání sídelní struktury z let 1959 a 2013 na obr. č. 28 je vidět, že mnoho domů bylo postupem času zbouráno. V roce 1959 stávalo v sídle 49 objektů, v roce 2013 pak 45 objektů (zahrnující obytné domy, menší hospodářská stavení patřící k domu, zemědělské objekty atd.). Většina současných domů zůstala na stejném místě, došlo pouze buď ke zbourání části domu, nebo k vybudování nové přístavby. Postupně bylo vystavěno několik obytných a rekreačních objektů. Na místě dnešního zemědělského areálu byl vybudován kravín. Nové budovy byly sice vystavěny, ale ne již v takové míře, aby jejich počet dosáhl poválečného stavu.

Osídlování obce začalo v roce 1945. Za první poválečné osidlovatele jsou považováni Jaroslav V., čp. 5 a lesní hajný Bohumil R., čp. 6. Jako první Češi v obci měli povinnost obec chránit. Již zmiňovaný Jaroslav V. jakožto předseda měl na starosti umístování dalších nových osidlovatelů v obci, mezi nimiž byli například Josef S., Jan M., Karel W., Karel V., Jan R., František P., Jan N. a další. Nových osidlovatelů bylo na seznamu celkem 16 (SOKA Domažlice 1945-1960).

Nové domy se zde nebudují, spíše dochází k rekonstrukci stávajících objektů se zachováním původních architektonických prvků, což vede k jejich zachování.

Obr. č. 28: Vývoj sídelní struktury v Podražnici v letech 1959 až 2013

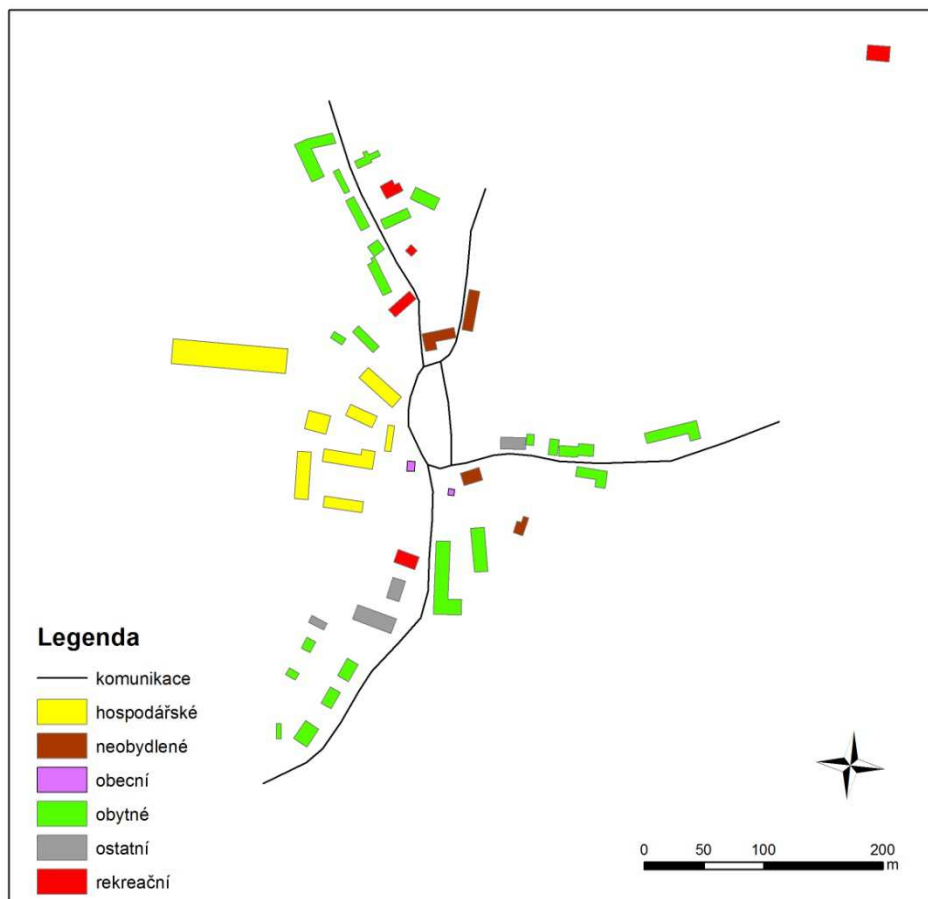

Zdroj: vlastní zpracování v ArcGIS 10.2 na základě WMS služby z Geoportálu Plzeňského kraje (1947-1962), ČUZK (2013)

V Podražnici převládají obytné objekty, k nimž jsou přiřazeny i menší objekty (též na obr. č. 29 vyznačeny stejnou barvou jako obytné), které slouží zejména k menšímu hospodaření místních obyvatel na přiléhajícím pozemku. Nacházejí se zde ale i objekty neobydlené. Výraznou část území zauímají objekty hospodářské, které jsou využívány za účelem zemědělské činnosti společností sídlící v Horšovském Týně. Podražnice představuje návesní typ vesnice a v jejím centru se nacházejí objekty označované za obecní zahrnující požární zbrojnici a kapličku Panny Marie. Sídlo má v současnosti také funkci rekreační, kde jsou některé objekty využívány za účelem druhého bydlení lidmi zejména

z Plzně a Prahy ale také svůj rekreační objekt zde mají Lesy ČR, nabízející zájemcům rekreační vyžití. Stále ale převládá funkce obytná.

Obr. č. 29: Typy objektů v Podražnici podle jejich využití v roce 2013

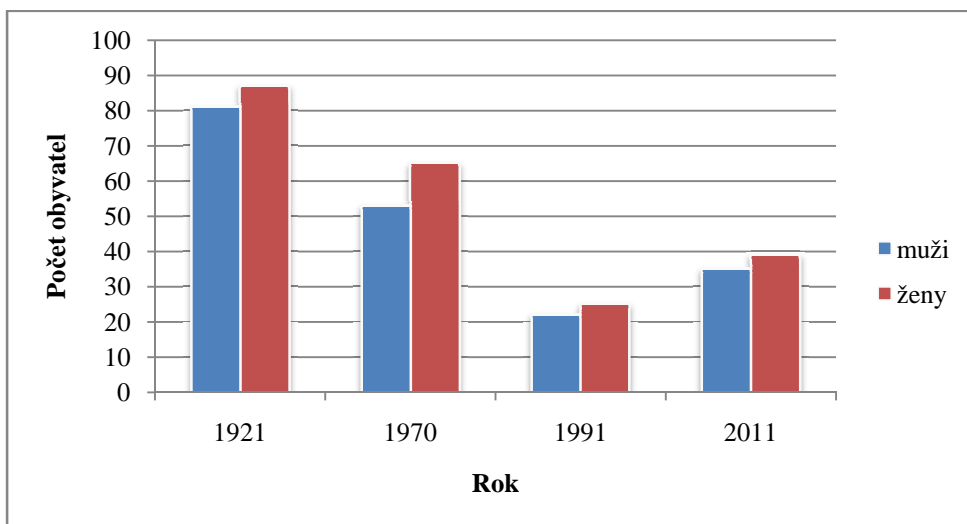

Zdroj: vlastní zpracování v ArcGIS 10.2 na základě WMS služby z ČUZK (2013)

6. Výsledky

Z hlediska struktury obyvatelstva podle pohlaví za celé sledované období převažovaly ženy. Výraznější rozdíl mezi pohlavími je patrný v roce 1970, jinak není zde vidět nějaká větší převaha.

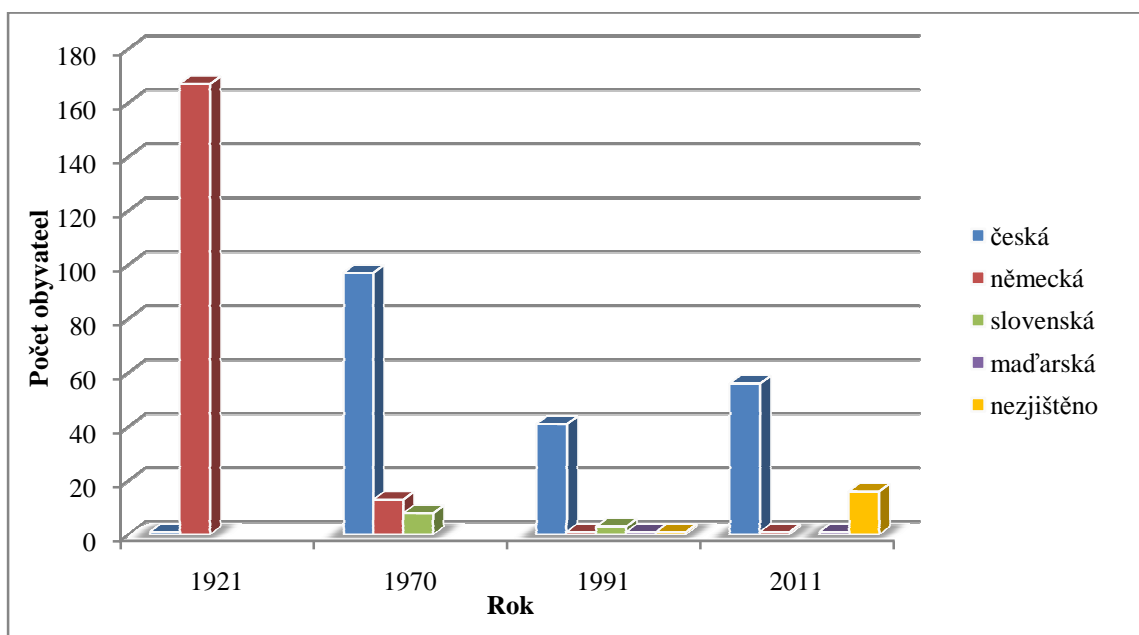
Obr. č. 30: Struktura obyvatelstva podle pohlaví v letech 1921 – 2011

Zdroj: vlastní zpracování dle dat SOkA Domažlice se sídlem v Horšovském Týně (1921), ČSÚ (1972), ČSÚ (1993), ČSÚ (2013)

Národnostní složení obyvatelstva zaznamenalo znatelné změny během sledovaného období. Zatímco v roce 1921 je vidět výrazná převaha německého obyvatelstva, v roce 1970 je německé obyvatelstvo již v menšině. Tento pokles byl zapříčiněn především poválečným odsunem Němců a následným osidlováním sídla českými osidlovateli. Právě od roku 1970 je vidět pestřejší národnostní skladba obyvatelstva žijícího v sídle.

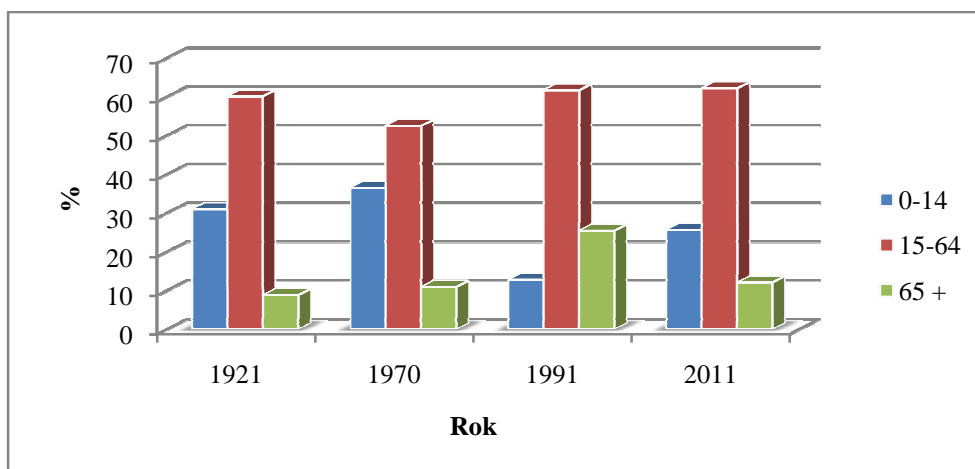
Obr. č. 31: Národnostní složení obyvatelstva v letech 1921 – 2011

Zdroj: vlastní zpracování dle dat SOkA Domažlice se sídlem v Horšovském Týně (1921), ČSÚ (1972), ČSÚ (1993), ČSÚ (2013)

Po rozdělení obyvatelstva do jednotlivých věkových kategorií převažovalo podle očekávání v každém sledovaném roce obyvatelstvo v produktivním věku, tedy věková kategorie 15-64 let. Z hlediska poměru mladých lidí k obyvatelstvu v důchodovém věku je vidět ve třech případech jasná převaha mladých lidí nad seniory. Ovšem výjimku představuje rok 1991, kdy převládalo obyvatelstvo v postproduktivním věku nad předproduktivním.

Obr. č. 32: Struktura obyvatelstva podle věku v letech 1921 – 2011

Zdroj: vlastní zpracování dle dat SOkA Domažlice se sídlem v Horšovském Týně (1921), ČSÚ (1972), ČSÚ (1993), ČSÚ (2013)

Sledovanou charakteristikou vypovídající o struktuře obyvatelstva je druh zaměstnání. V roce 1921 pracovalo nejvíce obyvatel v zemědělství a lesnictví. Hospodařili zejména na vlastních pozemcích, které přiléhaly k obydlí, nebo byli zaměstnáni ve Statku Podražnice. Zemědělství představovalo pro místní obyvatele hlavní zdroj obživy. Vzhledem k existenci obory Podražnice, která přiléhá k sídlu, vykonávali obyvatelé i činnosti spojené se správou tohoto areálu například funkci hajného. Pro tuto dobu byla typická různá řemesla jako například ševcovství, kovářství atd. Postupně ale tato tradiční řemesla vymizela. V roce 1991 představovalo zemědělství zhruba poloviční podíl na ekonomické činnosti obyvatelstva a v průmyslu byla zaměstnána asi čtvrtina místních obyvatel. V roce 2011 je vidět pestřejší skladba zaměstnání. Lze konstatovat, že stejný podíl obyvatelstva pracoval jak v zemědělství, tak v průmyslu. V obou těchto sektorech byla zaměstnána celkem asi polovina místního obyvatelstva. Zbytek ekonomicky aktivních obyvatel pracoval ve stavebnictví a ve službách například ve školství, zdravotnictví a sociálních službách, dopravě a dalších odvětvích. V současnosti musí obyvatelé do zaměstnání a za službami dojíždět.

Ve sledovaném období od roku 1921 do roku 2011 přecházela společnost postupně od zemědělství přes průmysl až ke službám. Do konce 20. století zaujímal zemědělství výrazný podíl na ekonomické činnosti obyvatel. Postupně klesal podíl obyvatelstva v zemědělství a naopak rostl podíl obyvatelstva pracujícího v průmyslu a ve službách.

Z hlediska vývoje sídelní struktury lze říci, že do roku 1930 přibývalo domů v sídle, následně po tomto roce začal počet domů klesat. Mírný vzestup byl zaznamenán v roce 1991, kdy mělo sídlo nejméně obyvatel za celé sledované období. Do druhé světové války vesnice vzkvétala, po odsunu německého obyvatelstva došlo po válce ke zbourání některých neobydlených a chátrajících objektů. V současné době nedochází v Podražnici k výstavbě nových domů, ale pouze k rekonstrukci stávajících objektů. Stále převažuje funkce obytná s menším hospodářstvím přiléhajícím k obydlí, ale svým klidným a čistým prostředím se sídlo vyznačuje i funkcí rekreační. Významným objektem je hospodářský areál, který vlastní zemědělská společnost z Horšovského Týna a využívá jej k zemědělské činnosti.

7. Diskuse

Na vývoj počtu obyvatel v Podražnici měl v polovině 20. století zásadní vliv poválečný odsun německého obyvatelstva a odliv obyvatelstva do měst za prací v 70. a 80. letech minulého století. Během sledovaného období se struktura obyvatelstva měnila jak z hlediska národnostního či věkového složení, tak i po stránce zaměstnání místních obyvatel. Společnost, jejíž hlavní činností byla práce v zemědělství, nacházela postupně uplatnění v průmyslu či službách. Přesto je zemědělství stále neodmyslitelnou součástí života venkovských obyvatel.

Z hlediska vývoje počtu domů a sídelní struktury lze konstatovat, že po druhé světové válce došlo k postupnému bourání opuštěných a zchátralých domů. V současnosti se nové domy v Podražnici nebudují, ale dochází pouze k rekonstrukci stávajících objektů, což vede k zachování venkovského sídla jako takového.

Kubeš (2000) uvádí, že vlivem odsunu německého obyvatelstva z pohraničních oblastí došlo k výraznému poklesu venkovského obyvatelstva v těchto sídlech. Následně v 50. a 60. letech se situace uklidnila, ale k dalšímu vyliďňování venkova došlo v 70. a 80. letech minulého století vlivem stěhování venkovského obyvatelstva do měst. Výjimku netvořila ani Podražnice, kde je tento trend poklesu obyvatelstva v této době také zřejmý.

Podle tvrzení Matuškové (2011), která se zabývá poválečným vývojem obyvatelstva okresů Domažlice a Tachov (dříve okresy Domažlice, Horšovský Týn a Tachov) a uvádí, že tyto dva sledované okresy již nedosáhly předválečného stavu obyvatelstva, se toto její tvrzení shoduje i s vývojem obyvatelstva v Podražnici spadající pod správu obce Horšovský Týn.

Majerová (2005) poukazuje na to, že se venkov za poslední léta změnil, kdy zemědělství již nepředstavuje typický znak venkova, jako tomu bylo dříve, ale i přesto k venkovu nadále patří. Většina venkovského obyvatelstva hledá práci spíše v průmyslu a službách a většina z nich za svou prací dojíždí. Tyto její závěry jsou typické i pro námi sledované sídlo.

Na základě zjištěných výsledků jednotlivých analýz vybraných sčítání o struktuře obyvatelstva v Podražnici se doba do roku 1990 vyznačovala vysokým podílem zaměstnaných obyvatel v primárním sektoru. Od 90. let minulého století dochází

k postupnému snižování pracovníků v zemědělství, jak ukazují tvrzení Jančáka, Pilečka (in Perlín, Hupková 2010),

Pro sledovanou vesnici je typické i to, co popisuje Adelhardt (in Glück, Magel a kol. 1992), že mezi hlavní funkce venkova patří funkce obytná, hospodářská a rekreační. Autor uvádí, že zemědělství je součástí venkovského prostoru.

Ve srovnání s vývojem jiných zkoumaných sídel v Plzeňském kraji pocházejících z prací různých autorů se vývoj obyvatelstva vesnice Podražnice dá přirovnat k vývoji obyvatelstva v Rabštejně nad Střelou, jehož vývoji se věnuje Benýšková (2014). Rabštejn nad Střelou byl též součástí Sudet a byl poznamenán poválečným odsunem Němců, což mělo zásadní vliv na jeho další vývoj. Benýšková (2014) na své studii sídla ukazuje, že Rabštejn nad Střelou v současné době plní především funkci rekreační, ale podle našich výsledků analýzy sídelní struktury v Podražnici stále převažuje funkce obytná.

Rozdílný vývoj než Podražnice měl Starý Klíčov, kterým se ve své práci zabývá Konopíková (2014). Starý Klíčov zaznamenává postupný nárůst obyvatelstva již od konce druhé světové války a zvýšenou výstavbu rodinných domů od 70. let 20. století. Naopak námi sledované sídlo zaznamenává pokles počtu domů již od konce druhé světové války s výjimkou pouze roku 1991.

Nepotvrdily se závěry Perlína, Aulické (1993), kteří tvrdí, že došlo ke změně typické venkovské zástavby vlivem změny venkovského životního stylu a začaly se stavět domy s odlišnou architekturou bez ohledu na tradice a původní charakter zástavby daného venkovského sídla. Při rekonstrukci původních objektů jsou prvky historické a lidové kultury nahrazeny těmi moderními. Ve zkoumané vesnici nedochází k výstavbě nových domů, pouze k rekonstrukci stávajících objektů s co možná nepřesnějším zachováním původní architektury.

8. Závěr

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo zhodnocení vývoje sídla Podražnice od 19. století do současnosti z hlediska struktury obyvatelstva. Pro hodnocení změn ve struktuře obyvatelstva byly použity údaje ze sčítání v roce 1921, 1970, 1991 a 2011. Vývoj obyvatelstva v sídle v období 1869 – 2011 měl klesavý charakter. Největší zásah ve vývoji představoval poválečný odsun německého obyvatelstva, které až do konce druhé světové války v Podražnici výrazně převládalo. Poté došlo k osidlování vesnice českým obyvatelstvem, které postupně tvořilo národnostní většinu. V roce 1970 žila v Podražnici stále německá menšina obyvatel a národnostní skladba se stává pestřejší. V letech 1921 a 1970 výrazně převažovalo obyvatelstvo v předproduktivním věku nad obyvatelstvem v postproduktivním věku. Naopak v roce 1991 došlo k obratu, kdy obyvatelstvo v důchodovém věku, tedy 65 let a více převažovalo nad mladým obyvatelstvem ve věku 0 – 14 let. Trend ve struktuře obyvatelstva z období 1921 a 1970 se opět ukazuje v roce 2011, kdy je na obr. č. 23 vidět opět progresivní model věkové pyramidy. Z hlediska zaměstnání je možné říci, že v roce 1921 bylo primární aktivitou místních obyvatel zemědělství, které jim zajišťovalo obživu. Většina místních pracovala na svém hospodářství, které přiléhalo k obydlí. Důležitým zaměstnavatelem některých občanů byl také Statek Podražnice. V této době byla důležitá řemesla, jako bylo ševcovství a kovářství, která časem ale vymizela. V letech 1921 a 1970 se společnost věnovala zejména zemědělské činnosti, v letech 1991 a 2011 nacházela uplatnění i v průmyslu a ve službách. Přesto je ale zemědělství stále součástí života venkovského obyvatelstva. V roce 2011 byl podíl zaměstnaných v zemědělství a průmyslu vyrovnaný. Oba tyto sektory tvořily dohromady zhruba poloviční podíl z celkové ekonomické činnosti místního obyvatelstva. Výraznou složku ekonomické aktivity obyvatel v roce 2011 představovaly služby, například školství, zdravotnictví a sociální služby a doprava. Většina obyvatel této vesnice musí za prací a službami dojíždět do okolních obcí.

Druhým cílem této práce bylo zhodnocení vývoje sídelní struktury sídla od 19. století do současnosti. V období 1869 – 1930 v sídle docházelo k výstavbě nových domů. Po druhé světové válce ale došlo k poklesu počtu domů z důvodu zbourání některých neobydlených a chátrajících objektů. Zajímavé je, že k mírnému vzestupu počtu domů došlo v roce 1991, i přesto že počet obyvatel byl v tomto roce nejnižší za celé sledované období. V současnosti nedochází k výstavbě nových objektů, spíše se staré domy rekonstruují, což přispívá k zachování venkovské krajiny a sídla jako takového. Svým

klidným a čistým prostředím se sídlo stalo i místem pro rekreaci několika chatařů a chalupářů.

Do druhé světové války sídlo vzkvétalo, co se týče obyvatelstva ale i počtu domů. Ve vesnici existovala i Obecná škola německá, kde se místní mládež vzdělávala. Po poválečném odsunu Němců a následným osídlením vesnice českým obyvatelstvem Podražnice do roku 2011 nedosáhla takového stavu obyvatelstva jako před válkou. K velkému odlivu obyvatelstva došlo také v 70. a 80. letech 20. století vlivem stěhování obyvatel do měst za prací. V současné době se sídlo nachází v periferní oblasti se špatnou dopravní dostupností a bez občanské vybavenosti. Přesto může představovat místo k bydlení pro některé lidi vyhledávající klid a čisté prostředí.

Přínosem této práce je poznání vývoje vesnice Podražnice z hlediska změn ve struktuře obyvatel a sídelní struktuře, ale také uvědomění si vztahu člověka k rodnému regionu a krajině, kde žije a jeho dalšímu rozvíjení, protože v dnešní moderní a přetechnizované době se často na tyto zdánlivě jednoduché skutečnosti zapomíná.

Anotace

Tato bakalářské práce se zabývá vývojem obyvatelstva a sídelní struktury v sídle Podražnice od 19. století do současnosti. Podražnice je malá vesnice nacházející se v okrese Domažlice, v jihozápadní části Plzeňského kraje. Hlavním cílem této práce je zhodnocení vývoje obyvatelstva v období 1869 - 2011 se zaměřením na počet a jeho strukturu. Analýza bude provedena na základě statistických dat. Na základě prostorové analýzy GIS bude zhodnocen vývoj sídelní struktury. Jednou z kapitol je geografická charakteristika sídla. Závěrem je celkové zhodnocení vývoje sledované vesnice.

Klíčová slova – vesnice, venkovský prostor, Podražnice, vývoj obyvatelstva, odsun

Abstract

This bachelor thesis deals with the development of population and settlement structure in the seat Podražnice from the 19th century to the present. Podražnice is a small village located in the district of Domažlice, in the southwestern part of the Pilsen region. The main objective of this work is to evaluate the development of the population in the period 1869 - 2011 with a focus on the number and structure. The analysis will be based on statistical data. Based on GIS spatial analysis will evaluate the development of settlement structure. One of the chapters is the geographic characteristics of the seat. Finally, the overall assessment of the evolution of the village.

Keywords - village, rural areas, Podražnice, population development, transfer

9. Použité zdroje

9.1 Literatura

ARBURG, Adrian von, ed. a STANĚK, Tomáš, ed. *Vysídlení Němců a proměny českého pohraničí 1945–1951: dokumenty z českých archivů. Díl II., svazek 1, Duben – srpen/září 1945: "Divoký odsun" a počátky osídlování.* 1. vyd. Ve Středoklukách: Zdeněk Susa, 2011. 957 s. ISBN 978-80-86057-71-2.

BENÝŠKOVÁ, Veronika. *Vývoj vesnice Rabštejn nad Střelou od 19. století do současnosti = Development of village Rabštejn nad Střelou from 19 century to the present.* Plzeň, 2014. Bakalářská práce (Bc.). Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta ekonomická. Vedoucí práce Marie Novotná.

DOKOUPIL, Jaroslav a kol. *Vliv hranice na přírodní a socioekonomické prostředí česko-bavorského pohraničí.* Vyd. 1. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2011. 160 s. ISBN 978-80-261-0089-8.

DOMAS, Pavel. *Mohylová pohřebiště v západních Čechách na k. ú. Doubrava, Kocourov, Podražnice, Semošice.* Plzeň, 2009. Bakalářská práce (Bc.). Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta filozofická. Vedoucí práce Tereza Křišťufová.

GLÜCK, Alois a Holger MAGEL a kol. *Venkov má budoucnost.* 1. vyd. Praha: Zemědělské nakladatelství Brázda, 1992, 230 s. ISBN 802090235x.

KONOPIKOVÁ, Alena. *Vývoj vesnice Starý Klíčov od 19. století do současnosti.* Plzeň, 2014. Bakalářská práce (Bc.). Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta pedagogická. Vedoucí práce Marie Novotná.

KRIEGEROVÁ, Miloslava. *Vývoj vesnice Kokořov od 19. století do současnosti.* Plzeň, 2014. Bakalářská práce (Bc.). Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta pedagogická. Vedoucí práce Marie Novotná.

KUBEŠ, Jan, ed. *Problémy stabilizace venkovského osídlení ČR.* Vyd. 1. České Budějovice: Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity, 2000. 164 s., 9 s. mapových příloh. ISBN 80-7040-385-3.

KUMPERA, Jan a VIKTORA, Viktor. *Západočeský kraj A-Z: Historie, památky, příroda.* 1. vyd. Plzeň: Západočeské nakladatelství, 1989. 230 s. ISBN 80-7088-005-8.

KUMPERA, Jan. *Západní Čechy od A do Z: historie, památky, příroda.* 2., rozš. přeprac. vyd. Praha: Beta-Dobrovský, 2003. 373 s. ISBN 80-7306-060-4.

MAJEROVÁ, Věra a HEROVÁ, Irena. *Český venkov 2000: základní údaje.* Vyd. 1. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2002. 148 s. ISBN 80-213-0915-6.

MAJEROVÁ, Věra a HEROVÁ, Irena. *Český venkov 2007: studie Jihočeského a Ústeckého kraje.* Vyd. 1. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2008. 246 s. ISBN 978-80-213-1768-0.

MAJEROVÁ, Věra a ČMEJREK, Jaroslav. *Český venkov 2005: rozvoj venkovské společnosti*. Vyd. 1. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, ©2005. 163 s. ISBN 80-213-1274-2.

MATUŠKOVÁ, Alena. Historicko-demografický pohled na Domažlicko a Tachovsko. In: DOKOUPIL, Jaroslav. *Vliv hranice na přírodní a socioekonomické prostředí česko-bavorského pohraničí*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2011, s. 112-124.

NĚMEČEK, Jan a kol. *Taxonomický klasifikační systém půd České republiky*. 1. vyd. Praha: ČZU Praha spolu s VÚMOP Praha, 2001. 78 s. ISBN 80-238-8061-6.

NOVÁKOVÁ, Božena, ed. *Obce a sídla: Stav k polovině 80. let. [Sv. 2], N-ž*. 1. vyd. Praha: Academia, 1991. s. 611-1225. Zeměpisný lexikon České republiky; Sv. 3. ISBN 80-200-0315-0.

PERLÍN, Radim a Zdenka AULICKÁ. *Program obnovy vesnice: Metodická publikace*. 1. vyd. Praha: Výzkumný ústav výstavby a architektury, 1993, 63 s. Vesnice. ISBN 80-85124-72-6.

PERLÍN, Radim a Martina HUPKOVÁ. *Venkovy a venkované: doprovodná publikace k výstavě ...* Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2010, 11 s., 19 složených l. ISBN 978-80-87147-27-6.

PETRÁŇ, Josef a Lydie PETRÁŇOVÁ. *Dějiny českého venkova v příběhu Ouběnic*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, c2011, 990 p. ISBN 9788074221231.

PROCHÁZKA, Zdeněk a KONDRYS, Antonín, Fotografie Zdeněk PROCHÁZKA a doplňující historické údaje Petr ROŽMBERSKÝ]. *Horšovskotýnsko = Bischofteinitzer Region*. Domažlice: Nakladatelství Českého lesa, 1998. ISBN 8090187765.

RŮŽKOVÁ, Jiřina a kol. *Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005*. 1. vyd. Praha: Český statistický úřad, 2006. 2 sv. (759, 623 s.). ISBN 80-250-1277-8.

SLÁDEK, Milan. *Němci v Čechách: německá menšina v českých zemích a Československu 1848-1946*. Praha: Pragma, ©2002. 205 s. ISBN 80-7205-901-7.

SLEPIČKA, Alois. *Venkov a/nebo město*. Praha, 1981.

ŠKRÁBEK, Josef. *Dějiny osobně prožité a protrpěné: příběh nejen česko-německý*. Sředokluky: Zdeněk Susa, 2014. 493 s. ISBN 9788086057934.

TOLASZ, Radim a kol. *Atlas podnebí Česka = Climate atlas of Czechia*. 1. vyd. Praha: Český hydrometeorologický ústav, 2007. 255 s. ISBN 978-80-86690-26-1.

TRNKOVÁ, Věra a TRNKA, Rudolf. Venkov 1999, Sociálně-demografická situace, regionální disparity. In: MAJEROVÁ, Věra. *Český venkov 2000: základní údaje*. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2002, s. 9-50.

ZIEGLER, Václav. *Základy praktické pedologie*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2006. 81 s. ISBN 80-7290-282-2.

9.2 Elektronické zdroje

Adresy v České republice. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2014 [cit. 2015-05-31]. Dostupné z <<http://aplikace.mvcr.cz/adresy/Region.aspx?regid=16642>>

BINEK, Jan. *Venkovský prostor a jeho oživení* [online]. Brno: Georgetown, 2007 [cit. 2015-04-05]. ISBN 978-80-86251-22-6. Dostupné z: <http://www.garep.cz/wp-content/uploads/2013/03/Venkovsky_prostor.pdf>

CENIA. Kontaminovaná místa [online]. 2009 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: <<http://kontaminace.cenia.cz/>>

Část obce Podražnice, Horšovský Týn. *Mapy.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-01-01]. Dostupné z: <<http://www.mapy.cz/zakladni?x=12.9635641&y=49.5550649&z=15&source=ward&id=3038&q=%C4%8D%C3%A1st%20obce%20Podra%C5%BEnice>>

Česká geologická služba. Geologická mapa České republiky 1 : 50 000 (GEOČR50) [online]. 2015 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: <<http://mapy.geology.cz/arcgis/services/Geologie/geocr50/MapServer/WmsServer>>

Česká geologická služba. ArcGIS Server [online]. 2015 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: <<http://mapy.geology.cz/arcgis/services>>

Český statistický úřad, 2015. *Informace o sčítání. Novinky sčítání lidu 2011*. [online]. 2015 [cit. 2015-04-12]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/sldb/o_scitani>

Český statistický úřad: *Statistika & My* [online]. 2011 [cit. 2015-04-10]. ISSN 1804-7149. Dostupné z: <<https://www.czso.cz/documents/10180/20541259/18041102.pdf/d7bef637-c1c7-40a1-a9fe-32bf0f137f12?version=1.0>>

ČÚŽK: Geoportál: Prohlížečcí služby - WMS - úvod: ČÚŽK [online]. 2014 [cit. 2014-12-28]. Dostupné z: <http://geoportal.cuzk.cz/WMS_ORTOFOTO_PUB/WMSService.aspx>

Geoportál Plzeňského kraje. Portál digitální mapy veřejné správy Plzeňského kraje. Historický černobílý letecký snímek kraje z let 1947-1962 [online]. 2014 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: <<http://mapy.kr-plzensky.cz/ArcGIS/services/PODKLAD/ortofoto1947/mapserver/WMSserver?>>

CHROMÝ, P., JANČÁK, V., MARADA, M., HAVLÍČEK, T. Venkov – žitý prostor: regionální diference percepcí venkova představiteli venkovských obcí v Česku. In: *Geografie* [online]. 2011, roč. 116, č. 1, s. 23–45 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: <http://geography.cz/sbornik/wp-content/uploads/2011/04/g11-1-2chromy_jancak_marada_havlicek.pdf>

KAČEROVÁ, Eva a Libor MICHALEC. *Příběh statistiky*. [online]. Praha: Český statistický úřad, 2014, 49 s. [cit. 2015-04-10]. ISBN 978-80-250-2517-8. Dostupné z: <<https://www.czso.cz/documents/10180/20540505/32018414.pdf/5001140e-9277-4551-845e-b1ca5a977284?version=1.0>>

Katastrální území Podražnice. *Územně identifikační registr ČR* [online]. 1997 - 2012 [cit. 2015-01-01]. Dostupné z: <<http://www.uir.cz/katastralni-uzemi/644951/Podraznice>>

MAŘÍKOVÁ, Pavlína. Malé obce – sociologický pohled. In: *Ministerstvo vnitra České republiky: Problematika malých obcí* [online]. 2004 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <www.mvcr.cz/soubor/priloh-1-pdf.aspx>

Matriky. *Matriky v Zámrsku* [online]. 2015 [cit. 2015-04-27]. Dostupné z: <<http://www.volani-rodu.unas.cz/sova/matriky-jazykove-minimum.pdf>>

Národní geoportál INSPIRE. *Geoportal* [online]. 2014 [cit. 2015-01-01]. Dostupné z: <<http://geoportal.gov.cz/web/guest/map/>>

PERLÍN, Radim. Venkov, typologie venkovského prostoru. In: *Ministerstvo vnitra České republiky: Problematika malých obcí* [online]. 1998 [cit. 2015-03-26]. Dostupné z: <www.mvcr.cz/soubor/perlin-pdf.aspx>

PERLÍN, Radim. Vymezení venkovských obcí v Česku. In: *Deník veřejné správy* [online]. 2009 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: <<http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6384068>>

PERLÍN, R., KUČEROVÁ, S., KUČERA, Z. Typologie venkovského prostoru Česka. In *Geografie* [online]. 2010, roč. 115, č. 2, s. 161–187 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: <http://geography.cz/sbornik/wp-content/uploads/2009/03/gcgs022010_perlin.pdf>

SOMMER, Johann Gottfried. *Das Königreich Böhmen: statistisch-topographisch dargestellt* [online]. Prag: in der J. G. Calve'schen Buchhandlung, 1839 [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=IKIJAAAIAAJ&pg=PA169&lpg=PA169&dq=podrasnitz&source=bl&ots=_dbOge-ERG&sig=-Qtpkpen6XO0LJZQQ5_822EIKM&hl=cs&sa=X&ei=HUMhVfeoPIGzsAHAYICIAw&redir_esc=y#v=onepage&q=podrasnitz&f=false>

ŠAŠINKA, Petr. Proměny osídlení na českém území ve 2. polovině 20. století v kontextu zásadních společenskopolitických událostí (s důrazem na vývoj obecního zřízení). *Historická geografie* [online]. 2012, roč. 2, č. 38, s. 299-333 [cit. 2015-03-31]. Dostupné z: <<http://www.hiu.cas.cz/cs/download/casopisy-elektronicky-na-web/2-2012/hg-38-2-2012-z.pdf>>

Taxonomický klasifikační systém půd ČR. *Taxonomický klasifikační systém půd ČR* [online]. 2004 [cit. 2015-01-01]. Dostupné z: <<http://klasifikace.pedologie.cz/index.php?action=showPudniKategorie>>

Ústřední archiv zeměměřictví a katastru. In: *Český úřad zeměměřický a katastrální*. [online]. Praha: ČUZK, 2006 [Cit. 2015-02-07]. Dostupné z: <<http://archivnimapy.cuzk.cz/>>

9.3 Databáze

ARCDATA PRAHA: Geografické informační systémy [online]. 2014 [cit. 2014-12-28]. Dostupné z: <<http://www.arcdata.cz/produkty-a-sluzby/geograficka-data/arccr-500/>>

Česky statistický úřad. 1972. *Databáze ze Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 12. 1970*. [elektronická pošta]. Praha [cit. 2015-02-10].

Česky statistický úřad. 1993. *Databáze ze Sčítání lidu, domů a bytů 1991*. [elektronická pošta]. Praha [cit. 2015-02-11].

Český statistický úřad, 2013. *Databáze ze Sčítání lidu, domů a bytů 2011*. [elektronická pošta]. Praha [cit. 2015-02-12]

SOkA DOMAŽLICE, Okresní úřad Horšovský Týn, inv. č. 366, N 195

SOkA DOMAŽLICE, Okresní úřad Horšovský Týn, fond: Místní národní výbor Podražnice, časový rozsah 1945 – 1960, inv. č. 7, N 2, i. č. 1. 13

Seznam obrázků

- Obr. č. 1: Mapa Podražnice
Obr. č. 2: Mapa geologické stavby Podražnice
Obr. č. 3: Půdní typologie sídla Podražnice
Obr. č. 4: Mapa využití ploch v části obce Horšovský Týn – Podražnice v roce 2013
Obr. č. 5: Vývoj počtu obyvatel v Podražnici v období 1869 - 2011
Obr. č. 6: Struktura obyvatel podle pohlaví v roce 1921
Obr. č. 7: Struktura obyvatelstva podle národnosti v roce 1921
Obr. č. 8: Věková pyramida obyvatelstva žijícího v Podražnici v roce 1921
Obr. č. 9: Věková struktura obyvatelstva v roce 1921 (v %)
Obr. č. 10: Podíl pracujícího obyvatelstva v jednotlivých sektorech v roce 1921 (v %)
Obr. č. 11: Struktura obyvatel podle pohlaví v roce 1970
Obr. č. 12: Národnostní složení obyvatelstva v roce 1970 (v %)
Obr. č. 13: Věková pyramida obyvatelstva žijícího v Podražnici v roce 1970
Obr. č. 14: Struktura obyvatelstva podle věku v roce 1970 (v %)
Obr. č. 15: Struktura ekonomicky aktivního obyvatelstva podle ekonomické činnosti v roce 1970
Obr. č. 16: Struktura obyvatel podle pohlaví v roce 1991
Obr. č. 17: Národnostní složení obyvatelstva v roce 1991
Obr. č. 18: Věková pyramida obyvatelstva žijícího v Podražnici v roce 1991
Obr. č. 19: Struktura obyvatelstva podle věku v roce 1991 (v %)
Obr. č. 20: Struktura ekonomicky aktivního obyvatelstva podle ekonomické činnosti v roce 1991
Obr. č. 21: Struktura obyvatel podle pohlaví v roce 2011
Obr. č. 22: Národnostní složení obyvatelstva v roce 2011 (v %)
Obr. č. 23: Věková pyramida obyvatelstva žijícího v Podražnici v roce 2011
Obr. č. 24: Struktura obyvatelstva podle věku v roce 1991 (v %)
Obr. č. 25: Struktura ekonomicky aktivního obyvatelstva podle ekonomické činnosti v roce 2011
Obr. č. 26: Vývoj počtu domů v Podražnici v období 1869 - 2011
Obr. č. 27: Sídlní struktura Podražnice v roce 1838
Obr. č. 28: Vývoj sídlní struktury v Podražnici v letech 1959 až 2013
Obr. č. 29: Typy objektů v Podražnici podle jejich využití v roce 2013
Obr. č. 30: Struktura obyvatelstva podle pohlaví v letech 1921 – 2011
Obr. č. 31: Národnostní složení obyvatelstva v letech 1921 – 2011
Obr. č. 32: Struktura obyvatelstva podle věku v letech 1921 – 2011

Seznam tabulek

- Tab. č. 1: Geomorfologické členění Podražnice
Tab. č. 2: Klimatické podmínky Podražnice dle Quittovy klasifikace klimatu

Seznam příloh

- Příloha č. 1: Údaje ze sčítání lidu v Podražnici z 15. února 1921

Příloha č. 1: Údaje ze sčítání lidu v Podražnici z 15. února 1921

Pořadové číslo	Číslo domu	Pohlaví	Rodinný stav	Rok narození	Věk	Rodiště	Národnost	Náboženské vyznání	Znalost čtení a psaní	Druh povolání	Postavení v povolání	Bližší označení závodu
1	1	muž	ženatý	1874	46	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	zemědělec	hospodářství č. 1
2	1	žena	vdaná	1888	32	Věvrov	německá	římskokatolické	čtení a psaní	v domácnosti	vedení domácnosti	-
3	1	muž	svobodný	1916	4	Podražnice	německá	římskokatolické	-	bez zaměstnání (dítě)	-	-
4	1	muž	svobodný	1898	23	Karlovy Vary	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	čeledín	hospodářství č. 1
5	1	muž	svobodný	1905	15	Blížejev	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	čeledín	hospodářství č. 1
6	1	žena	svobodná	1898	22	Pelechy	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	děvečka	hospodářství č. 1
7	1	žena	svobodná	1899	22	Krchleby	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	děvečka	hospodářství č. 1
8	1	žena	svobodná	1902	18	Semošice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	děvečka	hospodářství č. 1
9	1	muž	ženatý	1842	78	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	výměnkářství	výměnkář	-
10	1	žena	vdaná	1854	66	Kocourov	německá	římskokatolické	čtení a psaní	v domácnosti	vedení domácnosti	-
11	2	žena	ovdovělá	1846	74	Polžice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	výměnkářství	výměnkářka	-
12	3	muž	ženatý	1871	49	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	zemědělec	hospodářství č. 3
13	3	žena	vdaná	1874	47	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	v domácnosti	vedení domácnosti	-
14	3	muž	svobodný	1897	23	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	pomocník	hospodářství č. 3
15	3	žena	svobodná	1905	15	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	pomocnice	hospodářství č. 3
16	3	žena	svobodná	1908	12	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	bez zaměstnání (dítě)	-	-
17	3	žena	svobodná	1901	20	Hostouň	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	děvečka	hospodářství č. 3
18	3	muž	svobodný	1905	15	Polžice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	čeledín	hospodářství č. 3
19	4	muž	ženatý	1879	41	Věvrov	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	ovčák u Trauttmansdorffů	Statek Podražnice
20	4	žena	vdaná	1879	41	Polžice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	vedení domácnosti	Statek Podražnice
21	4	žena	svobodná	1904	16	Nový Dvůr	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	pracovnice	Statek Podražnice
22	4	muž	svobodný	1906	14	Nový Dvůr	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	pracovník	Statek Podražnice
23	4	žena	svobodná	1908	12	Nový Dvůr	německá	římskokatolické	čtení a psaní	bez zaměstnání (dítě)	-	-
24	4	muž	svobodný	1910	10	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	bez zaměstnání (dítě)	-	-
25	4	muž	svobodný	1912	9	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	bez zaměstnání (dítě)	-	-

26	4	muž	svobodný	1913	7	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	bez zaměstnání (dítě)	-	-
27	4	žena	svobodná	1916	4	Podražnice	německá	římskokatolické	-	bez zaměstnání (dítě)	-	-
28	4	žena	svobodná	1917	3	Podražnice	německá	římskokatolické	-	bez zaměstnání (dítě)	-	-
29	4	muž	ženatý	1874	46	nezjištěno	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	čeledín	hospodářství č. 4
30	4	žena	vdaná	1873	47	nezjištěno	německá	římskokatolické	čtení a psaní	v domácnosti	vedení domácnosti	-
31	4	žena	svobodná	1905	15	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	pracovnice	hospodářství č. 4
32	4	muž	svobodný	1908	12	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	bez zaměstnání (dítě)	-	-
33	4	muž	svobodný	1910	10	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	bez zaměstnání (dítě)	-	-
34	4	muž	svobodný	1914	6	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	bez zaměstnání (dítě)	-	-
35	4	muž	ženatý	1875	45	Třebnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	čeledín	Statek Podražnice
36	4	žena	vdaná	1876	44	Hostouň	německá	římskokatolické	čtení a psaní	v domácnosti	vedení domácnosti	-
37	4	žena	svobodná	1901	19	Křakov	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	děvečka	Statek Podražnice
38	4	muž	svobodný	1903	18	Křakov	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	čeledín	Statek Podražnice
39	4	muž	svobodný	1905	16	Křakov	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	dělník	Statek Podražnice
40	4	žena	svobodná	1906	14	Křakov	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	dělnice	Statek Podražnice
41	4	žena	svobodná	1914	6	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	bez zaměstnání (dítě)	-	-
42	4	žena	svobodná	1917	3	Podražnice	německá	římskokatolické	-	bez zaměstnání (dítě)	-	-
43	4	muž	svobodný	1920	0	Podražnice	německá	římskokatolické	-	bez zaměstnání (dítě)	-	-
44	4	muž	ovdovělý	1843	77	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	dělník	Statek Podražnice
45	4	muž	svobodný	1877	43	Podražnice	německá	římskokatolické	-	zemědělství	dělník	Statek Podražnice
46	5	muž	ženatý	1871	49	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	zemědělec	hospodářství č. 5
47	5	žena	vdaná	1880	40	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	v domácnosti	vedení domácnosti	-
48	5	muž	svobodný	1898	22	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	pomocník	hospodářství č. 5
49	5	muž	svobodný	1900	20	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	pomocník	hospodářství č. 5
50	5	muž	svobodný	1901	19	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	pomocník	hospodářství č. 5
51	5	muž	svobodný	1909	11	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	bez zaměstnání (dítě)	-	-
52	5	muž	svobodný	1911	9	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	bez zaměstnání (dítě)	-	-

53	5	muž	svobodný	1915	5	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	bez zaměstnání (dítě)	-	-
54	5	žena	svobodná	1902	18	Třebnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	děvečka	hospodářství č. 5
55	5	žena	svobodná	1897	23	nezjištěno	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	děvečka	hospodářství č. 5
56	5	žena	svobodná	1906	14	nezjištěno	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	děvečka	hospodářství č. 5
57	6	muž	ženatý	1882	38	Lipová-lázně	německá	římskokatolické	čtení a psaní	lesní hospodářství	hajný	panství Trauttmansdorffů
58	6	žena	vdaná	1897	23	Vídeň	německá	římskokatolické	čtení a psaní	v domácnosti	vedení domácnosti	-
59	6	žena	svobodná	1903	17	Postřekov	česká	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	děvečka	hospodářství č. 6
60	7	muž	ženatý	1886	34	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	zemědělec	hospodářství č. 7
61	7	žena	vdaná	1893	27	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	v domácnosti	vedení domácnosti	-
62	7	muž	ovdovělý	1853	67	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	stavebnictví	zedník	Podražnice č. 7
63	7	žena	svobodná	1884	36	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	v domácnosti	vedení domácnosti	-
64	8	muž	ženatý	1873	47	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	zemědělec	hospodářství č. 8
65	8	žena	vdaná	1875	45	Bukovec	německá	římskokatolické	čtení a psaní	v domácnosti	vedení domácnosti	-
66	8	žena	svobodná	1900	20	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	pracovnice	Statek Podražnice
67	8	muž	svobodný	1904	16	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	tesářství	tesař	Tesařství Horšovský Týn
68	8	muž	svobodný	1906	14	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	pomocník	hospodářství č. 8
69	8	žena	svobodná	1912	8	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	-	-	-
70	8	žena	svobodná	1915	5	Podražnice	německá	římskokatolické	-	-	-	-
71	8	žena	ovdovělá	1850	70	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	pracovnice	hospodářství č. 8
72	9	muž	ženatý	1889	31	Bukovec	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	zemědělec	hospodářství č. 9
73	9	žena	vdaná	1884	36	nezjištěno	německá	římskokatolické	čtení a psaní	v domácnosti	vedení domácnosti	-
74	9	žena	svobodná	1908	12	Horšovský Týn	německá	římskokatolické	čtení a psaní	-	-	-
75	9	muž	ženatý	1856	64	nezjištěno	německá	římskokatolické	čtení a psaní	ševcovství	švec	Podražnice č. 9
76	9	žena	vdaná	1853	67	Buková	německá	římskokatolické	čtení a psaní	v domácnosti	vedení domácnosti	-
77	9	muž	svobodný	1912	8	Semněvice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	-	-	-
78	10	muž	ženatý	1873	47	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	lesní hospodářství	hajný	obora Podražnice
79	10	žena	vdaná	1877	43	Dolní Metelsko	německá	římskokatolické	čtení a psaní	v domácnosti	vedení domácnosti	-

80	10	žena	svobodná	1902	18	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	pomocnice	hospodářství č. 10
81	10	muž	svobodný	1904	16	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	pomocník	hospodářství č. 10
82	11	muž	ženatý	1881	39	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	zemědělec	hospodářství č. 11
83	11	žena	vdaná	1891	29	Radonice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	v domácnosti	hospodyně	-
84	11	muž	svobodný	1911	9	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	bez zaměstnání (dítě)	-	-
85	11	muž	svobodný	1913	7	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	bez zaměstnání (dítě)	-	-
86	11	žena	svobodná	1916	4	Podražnice	německá	římskokatolické	-	bez zaměstnání (dítě)	-	-
87	11	žena	svobodná	1920	0	Podražnice	německá	římskokatolické	-	bez zaměstnání (dítě)	-	-
88	11	muž	ženatý	1852	68	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	výměnkářství	výměnkář	-
89	11	žena	vdaná	1854	66	Chřebřany	německá	římskokatolické	čtení	výměnkářství	výměnkářka	-
90	11	muž	svobodný	1893	27	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	stavebnictví	tesař	po celou dobu bez stanoviště
91	12	žena	ovdovělá	1863	57	Mezholezy	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	zemědělec vlastník	hospodářství č. 12
92	12	žena	svobodná	1904	16	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	pomocník	hospodářství č. 12
93	12	muž	svobodný	1907	13	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	bez zaměstnání (dítě)	-	-
94	13	muž	ženatý	1889	31	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	zemědělec	hospodářství č. 13
95	13	žena	vdaná	1890	30	Semošice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	pomocnice	hospodářství č. 13
96	13	žena	svobodná	1919	1	Podražnice	německá	římskokatolické	-	bez zaměstnání (dítě)	-	-
97	13	muž	ženatý	1862	58	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	výměnkářství	výměnkář	-
98	13	žena	vdaná	1865	55	Nemněnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	výměnkářství	výměnkářka	-
99	14	muž	ženatý	1884	36	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	zemědělec vlastník	hospodářství č. 14
100	14	žena	vdaná	1885	35	Horšov	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	pomocnice	hospodářství č. 14
101	14	žena	ovdovělá	1846	74	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	výměnkářství	výměnkářka	-
102	15	muž	ženatý	1887	33	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	zemědělec	hospodářství č. 15
103	15	žena	vdaná	1889	31	Dolní Metelsko	německá	římskokatolické	čtení a psaní	v domácnosti	vedení domácnosti	-
104	15	muž	svobodný	1912	9	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	bez zaměstnání (dítě)	-	-
105	15	muž	svobodný	1918	2	Podražnice	německá	římskokatolické	-	bez zaměstnání (dítě)	-	-
106	16	muž	ženatý	1860	60	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	kovářství	mistr kovář	kovárna Podražnice č. 16
107	16	žena	vdaná	1860	60	Nemněnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	v domácnosti	vedení domácnosti	-

108	16	muž	svobodný	1897	23	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	kovářství	kovářův pomocník	kovárna Podražnice č. 16
109	17	muž	ženatý	1856	64	Podražnice	německá	římskokatolické	-	výměnkářství	výměnkář	-
110	17	žena	vdaná	1857	63	Hašov	německá	římskokatolické	čtení	v domácnosti	vedení domácnosti	-
111	17	žena	svobodná	1894	26	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	dělnice	hospodářství č. 5
112	17	muž	svobodný	1915	5	Podražnice	německá	římskokatolické	-	bez zaměstnání (dítě)	-	-
113	18	muž	ženatý	1886	34	Postřekov	německá	římskokatolické	čtení a psaní	lesní hospodářství	hajný	obora Horšovský Týn
114	18	žena	vdaná	1888	32	Miřkov	německá	římskokatolické	čtení a psaní	v domácnosti	vedení domácnosti	-
115	18	žena	svobodná	1914	6	Kocourov	německá	římskokatolické	čtení a psaní	bez zaměstnání (dítě)	-	-
116	19	muž	ženatý	1881	40	Borovice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	zemědělec	hospodářství č. 19
117	19	žena	vdaná	1883	37	Hašov	německá	římskokatolické	čtení a psaní	v domácnosti	vedení domácnosti	-
118	19	žena	svobodná	1909	11	Hašov	německá	římskokatolické	čtení a psaní	bez zaměstnání (dítě)	-	-
119	19	muž	svobodný	1913	7	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	bez zaměstnání (dítě)	-	-
120	19	muž	ženatý	1836	84	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	výměnkářství	výměnkář	-
121	19	žena	vdaná	1836	84	Horšovský Týn	německá	římskokatolické	čtení a psaní	výměnkářství	výměnkářka	-
122	19	žena	svobodný	1877	43	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	v domácnosti	vedení domácnosti	-
123	20	muž	ženatý	1856	64	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	výměnkářství	výměnkář	-
124	20	žena	vdaná	1855	65	Meclov	německá	římskokatolické	čtení a psaní	výměnkářství	výměnkářka	-
	21	neobýván										
125	22	muž	ženatý	1877	43	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	zemědělec	hospodářství č. 22
126	22	žena	vdaná	1879	41	Doubrava	německá	římskokatolické	čtení a psaní	v domácnosti	vedení domácnosti	hospodářství č. 22
127	22	žena	svobodná	1902	18	Doubrava	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	pomocnice	hospodářství č. 22
128	22	žena	svobodná	1908	12	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	bez zaměstnání (dítě)	-	-
129	22	žena	ovdovělá	1856	64	Semošice	německá	římskokatolické	-	výměnkářství	výměnkářka	-
130	23	muž	ovdovělý	1864	56	Puclice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	zemědělec	hospodářství č. 23
131	24	muž	ženatý	1879	41	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	mlatec	Statek Podražnice
132	24	žena	vdaná	1879	41	Němčice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	v domácnosti	vedení domácnosti	-
133	24	žena	svobodná	1908	12	Němčice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	bez zaměstnání (dítě)	-	-

134	24	žena	svobodná	1911	9	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	bez zaměstnání (dítě)	-	-
135	24	muž	svobodný	1920	0	Podražnice	německá	římskokatolické	-	bez zaměstnání (dítě)	-	-
136	24	muž	ženatý	1851	69	Bukovec	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	mlatec	Statek Podražnice
137	24	žena	vdaná	1859	62	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	v domácnosti	vedení domácnosti	
138	25	muž	ženatý	1866	54	Horšovský Týn	německá	římskokatolické	čtení a psaní	cihelna	cihlář	Cihelna Johann Kral Podražnice
139	25	žena	vdaná	1861	59	Horšovský Týn	německá	římskokatolické	-	v domácnosti	vedení domácnosti	
140	25	muž	ženatý	1895	25	Horšovský Týn	německá	římskokatolické	čtení a psaní	cihelna	pomocník	Cihelna Johann Kral Podražnice
141	25	žena	vdaná	1892	28	nezjištěno	německá	římskokatolické	čtení a psaní	cihelna	pomocnice	Cihelna Johann Kral Podražnice
142	25	žena	svobodná	1912	8	nezjištěno	německá	římskokatolické	čtení a psaní	bez zaměstnání (dítě)	-	-
143	26	muž	ženatý	1897	24	Černa Reka	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	čeledín	Statek Podražnice
144	26	žena	vdaná	1898	23	Lísková	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	dělnice	Statek Podražnice
145	26	žena	svobodná	1919	1	Podražnice	německá	římskokatolické	-	bez zaměstnání (dítě)	-	-
146	26	žena	ovdovělá	1856	64	Nová ves	německá	římskokatolické	-	-	-	-
147	26	žena	vdaná	1890	30	nezjištěno	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	nádeník	Statek Podražnice
148	26	muž	svobodný	1913	7	nezjištěno	německá	římskokatolické	čtení a psaní	bez zaměstnání (dítě)	-	-
149	26	muž	svobodný	1915	5	nezjištěno	německá	římskokatolické	-	bez zaměstnání (dítě)	-	-
150	27	muž	svobodný	1881	39	Polžice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	nádeník	Statek Podražnice
151	27	žena	ovdovělá	1885	36	Dolní Metelsko	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	dělnice	Statek Podražnice
152	27	muž	svobodný	1914	6	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	bez zaměstnání (dítě)	-	-
153	28	muž	ženatý	1875	46	Borovice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	zemědělec	hospodářství č. 28
154	28	žena	vdaná	1870	50	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	v domácnosti	vedení domácnosti	-
155	28	žena	svobodná	1902	18	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	pomocnice	hospodářství č. 28
156	28	žena	ovdovělá	1839	81	Doubrava	německá	římskokatolické	čtení a psaní	výměnkářství	výměnkářka	-
157	28	muž	svobodný	1907	13	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	bez zaměstnání (dítě)	-	-
158	29	muž	ženatý	1886	34	Korytany	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	čeledín	Statek Podražnice
159	29	žena	vdaná	1887	33	Sedlo	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	dělnice	Statek Podražnice
160	29	muž	svobodný	1915	5	Polžice	německá	římskokatolické	-	bez zaměstnání (dítě)	-	-

161	29	žena	svobodná	1920	0	Podražnice	německá	římskokatolické	-	bez zaměstnání (dítě)	-	-
162	30	muž	ženatý	1892	29	Semněvice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	školství	učitel	Základní škola Podražnice
163	30	žena	vdaná	1893	27	Kocourov	německá	římskokatolické	čtení a psaní	v domácnosti	vedení domácnosti	-
164	30	muž	svobodný	1920	0	Podražnice	německá	římskokatolické	-	bez zaměstnání (dítě)	-	-
165	31	muž	ženatý	1881	39	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	zemědělec	hospodářství č. 31
166	31	žena	vdaná	1883	37	Podražnice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	v domácnosti	vedení domácnosti	-
167	31	žena	svobodná	1915	6	Podražnice	německá	římskokatolické	-	bez zaměstnání (dítě)	-	-
168	31	žena	svobodná	1904	16	Poběžovice	německá	římskokatolické	čtení a psaní	zemědělství	děvečka	hospodářství č. 31

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat získaných ve Státním okresním archivu Domažlice se sídlem v Horšovském Týně, 1921

